ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 228 (8135)
СЕНТЯБРИИН 27
ЧЕТВЕРГ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Тогуудтахи хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, гүрэндэ таряа тушаалгаа эрид түргэдхэе!

Улад зониие эдеэ хоолоор hайнаар хангаха

Худөө нютагуудта, хото го...дуудта эдеэ хоолой зүйл ...бэгжэжэ байна. Энэ хадаа ...дөө ажахые эрид шууд хүг...жэхэ талаар парти, прави...тельствымнай табиhан зорил...ын амжалтатайгаар бэелүү...гдэжэ байhанай гэршэ бо...лоно.

Хартаабха, капуста гэхэ мэ...шэлэн овощь элбэгээр бэ...лдхэжэ, жэлэй дүрбэн саг...а ажалшадые таhалдалгүй...гөөр хангаха гэhэн харюу...салгатай саг ерээд байна. Ур...да табигдаhан энэ зорилгые ...ээ соонь бэелүүлдэг худалдаа ...наймаанай организациин кол...лектив жэл бүхэндэ эдеэ хоол ...наймаалгаар амжалта туйла...хые, ажалшадайшье hайшаал...д хүртэдэг байха юм. Үнгэрэг...сэ жэлдэ хүдөө ажахын про...дуктнуудые элбэгээр бэлэдхэ...жэ абаhан зарим аймпотреб...союзууд, ОРС-нууд хабар орой ...болотор столовонуудтаа олон ...зүйлэй эдеэ хоолтой байхаhаа ...гадна, магазинуудайнгаа най...маанда овощь гаргаха аргатай ...байгаа hэн.

Мүнөө жэлдэ республикым...най олонхи аймагуудта ово...щиин муу бэшэ ургаса аб...тажа байхада худалдаа най...маанай организацинууд бүхы ...дэрээ овощь бэлэдхэлгэ ба ху...далдан абалгые хангалтагүй...гөөр ябуулна. Огород hайн...най колхозууд, мүн колхозни...гуудшье хартаабха, капуста, ...огурсэ, помидор гэхэ мэтые ...худалдаха аргатай. Гэбэшье, ...олонхи аймпотребсоюзуудай ...бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэ...рилэгшэд овощь худалдан аба...ха хүдэлмэриие унжагайруул...жа байна.

Энэ жэлдэ овощь бэлэдхэхэ ...түсэб урдынхиhаа hураггүй ...б. Ушар иимэhээ аймпотреб...союзууд, промышленна пред...приятинуудай ОРС-нууд, сто...ловонуудай трест тус кампа...ниие амжалтатайгаар үнгэргэ...хын тулада бэлэдхэлэй хүдэл...мэри эртээнhээ ябуулха аад, ...үртэй юумэ хээгүй байhаар. ...Олон сельпонуудай чайнанууд, ОРС-нуудай столовонууд хар...таабха, овощь хадагалха склад, капуста дабhалха амhартануу...дые гүйсэд хүрэхөөр бэлэдхээ...гүй. Энэ хүдэлмэри илангаяа «Забайкаллес» комбинадай мо...н бэлэдхэлэй предприятинууд...та муугаар ябуулагдана. Хэдэн ...мянган тонно овощь бэлэдхэхэ ...түсэбтэй тус комбинадай дэр...гэдэхи УРС оройдоол 840 тон...но багтааха овощехранилищи...тай байна. Итанцын, Ээриин, ...Худанай леспромхозуудай ОРС-...нууд хартаабха худалдан аба...ха складуудаашье барижа дуу...саагүй байhаар. Тиихэдэ Шу...луутайн, Баргажанай, Байгалай леспромхозуудай ОРС-нууд хартаабха худалдан абаха даалгабаринуудаа үшөө хахадлаашьегүй.

Ерэхэ жэлэй ургасын гаратар ажалшадые hайн шанартай ниитын эдеэ хоолоор хангахын хажуугаар худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй урда үшөө нэгэ харюусалгатай зорилго табигдана. Тэрэнь юуб гэхэдэ, хото городуудта хүдэлмэришэдэй тосхонуудта овощёор наймаа эмхидхэхэ уялгатай. Теэд худалдаа наймаанай Улан-Удын организацинууд энэ уялгаяа тон муугаар бэелүүлнэ. Нүхэр Тропниковой хүтэлбэрилдэг горкоопторг 17 магазинтай юм. Хүдөө нютагhаа овощь болон эдеэ хоолой бусад зүйл үнэгүй сэнгээр худалдан абаха хүдэлмэриин эмхидхэгдээгүй дээрэhээ тэдэ магазинуудынь олонхи ушарта хаалтатай байдаг. Горкоопторгын бэлэдхэгшэд Тарбагатайн, Иволгын аймагуудhаа саашаа ошодоггүй зантай. Иимэ зохихогүй ябадалые дары усадхажа, овощиин hайнаар урганхай холын аймагуудhаа хартаабха, капуста ехээр асаржа наймаалха хэрэгтэй.

Манай республикын аймаг бүхэндэ алирhан, шасарганаа, hамар, hархяаг гэхэ мэтэ ехэ элбэг гээшэ. Худалдаа наймаанай организацинууд хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэтээ хамта үрэ жэмэс худалдан абаха даалгабаритай юм. Зүгөөр, олонхи аймпотребсоюзууд энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Энэ унжагайралгые дары усадхажа, жэмэс, hамар бэлэдхэлгые түргэдхэхэ шухала.

Таряа хуряалгада хабаадалсажа байhан колхознигууд, МТС-үүдэй механизаторнууд хубиингаа ажахыhаа абаhан хартаабха, овощь, мяха, тоhо, ба бусад продуктнуудые колхозно дэлгүүртэ асаржа наймаалха сүлөөгүйдэнэ. Энэ ушар байдалые хэрэглэн аймпотребсоюзуудай бэлэдхэлэй конторынхид тэдэ продуктнуудыень нютаг дээрэнь мүнгэн болгожо үгэхэ талаар хүдэлмэри ябуулха ёhотой.

Сельпонуудай, ОРС-нуудай, столовонуудай трестын хүтэлбэрилэгшэд «Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри hайжаруулха хэмжээ ябуулганууд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1956 оной март hарада гараhан тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байна.

Нүхэр Н. С. Хрущевой Югославида ошоод байhан тухай

БЕЛГРАД, сентябриин 25. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, Югославиин Арадай Федеративна Республикын президент Иосип Броз Тито сентябриин 24-дэ Копар городто ошоо гэжэ «Борба» газетэ мэдээсэнэ.

Н. С. Хрущев президент Тито хоёр «Ядранка» гэжэ онгосодо hуугаад Копарай пристаньда ерээ. СССР-hээ Югославида байдаг посол Н. П. Фирюбин тэдэнтэй хамта ябалсаа. Словениин гүйсэдхэхэ вечын гэшүүд В. Авбель, Н. Шилих, Т. Боле, тэрэшэлэн районой арадай комитедэй түрүүлэгшэ А. Дуиц тэдэниие пристань дээрэ угтаа. Копарта байха үедөө Н. С. Хрущев президент Тито хоёр «Вино Копар» гэжэ предприятида хүрөө.

16 час 30 минутада Копарhаа Брионидо бусахаяа Н. С. Хрущев президент Тито хоёр гараа.

Ленинградска область гүрэндэ hү тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэбэ

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэреэр зоригжоhон Ленинградска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ hү haалгаяа нилээд нэмээжэ, гүрэндэ hү тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид, сентябриин 20-до дүүргээ. Нёдондоной энэ үеынхиhээ 28 мянган тонно үлүү ехэ hүн гүрэндэ худалдагдаhан, тушаагдаhан байна.

Областиин колхозууд гүрэндэ hү тушааха түсэбөө бүри июль hарада дүүргээд, Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойн үдэр хүрэтэр хоёр жэлэй түсэбэй шэнээн hү гүрэндөө тушааха, худалдаха уялга абаhан байгаа.

Жэлэй эсэс болотор областиин колхозууд болон совхозууд 25 мянган тонноhоо бага бэшэ hү гүрэндэ тушаахаар хараална.

Шэнэ газарай колхоз хоёр миллион пүүд таряа тушаахань

НОВО-ИЛЬИНОВКА, (Кустанайска область), сентябриин 25. (ТАСС). Тарановска районой Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ороohото культурануудаа хуряажа дүүргэбэ. 17 мянган гектар шэниисын гектар бүриhөө 122 пүүд таряан хуряагдаа. Мүнөө тус колхоз миллион хахадhaa үлүү пүүд таряа гүрэндэ тушаагаад байна. Арга боломжоёо бодожо үзээд байхадаа, энэ колхозой гэшүүд үшөө хахад миллион пүүд шэниисэ гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэбэ. Ойрын үдэрнүүдтэ уялгаяа дүүргэхэнь. Иигэжэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 2 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааха байна.

Худалдаhан таряанайнгаа түлөө энэ колхоз 20 миллион түхэригэй олзо доход оруулаа. Энээнhээ урагша эндэ иимэ ехэ олзо доходтой ороhониинь үзэгдөөгүй юм.

Тус колхоз гэшүүдэйнгээ олоhон ажалта үдэр бүхэндэ 20 түхэриг, 3 килограмм ороohо таряа, овощь болон малай эдихэ тэжээл хубаахань.

Хэзээ хэмжээ абтаха юм

Хориин МТС-эй харьяата колхозууд ургаса хуряалгын хүдэлмэриие эхилhээр hара шахуу болобошье, мүнөө графигайнгаа ёhоор хуряажа дүүргэхэ ёhотой ургасынгаа орой хахадынь сентябриин 20-до хуряажа абаад байна. Мүн гүрэндэ ороohо таряа тушааха түсэбөө таhалдуулна. Зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд мүнөө хүрэтэр гүрэндөө нэгэшье центнер ороohо таряа тушаагаагүй байна.

Тиихэдэ амяарлан хуряалгын арга яhала хэрэглэгдэбэшье, ехэхэн хэмжээнэй таряан хадагдаад, үни удаан саг соо хуряагдангүй хуха нуга хатажа, ороohоёо гээтэрээ хэбтэнэ. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Мыжитов) 226 гектар газарай таряае амяарлан хадабашье, хуряангүй үни удаан хоногто хэбтүүлнэ, мүнөө орой хори гаран гектарынь хуряагдаа юм. Тиихэдэ, мүн Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Панченко) зуу гаран гектар таряа хадаhаар арба шахуу хоногтор хуряажа захалаадүй байна.

Ургаса хуряалга тус МТС-эй (директорынь нүхэр Убеев, парторганизациин секретарь нүхэр Бекишев) харьяата колхозуудта юундэ иитэрээ унжагайруулагдааб гэхэдэ, ургаса хуряалга дээрэ ажаллажа байhан механизаторнууд болон колхознигуудай ажал хүдэлмэри тон муугаар эмхидхэгдэнхэй, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулагдана. Тиихэдэ хуряалгада ябаhан техникын хүсэн муугаар ашаглагдана, хуряалгын хүдэлмэриие үдэр hүнигүй ябуулхые колхоз бүхэн оролдоногүй.

Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Керенцов, парторганизациин секретарь нүхэр Петренко) ургаса хуряалгын хүдэлмэриие эхилхэhээ хойшо эмхигүй муугаар ябуулжа, мүнөө ехэ гээгдэлдэ оронхой. Тус колхоз хамта дээрээ 1317 гектар ороohото культура хуряаха ёhотой аад, оройдоо 453 гектарынь хадаад байна.

— Бидэнэр даншье гээгдэхэгүй аад, комбайнууд үсөөдэбэ, хүнүүд хүртэнэгүй,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Керенцов хэлээд, гээгдэлдэ ороhон ушараа энээгээр тайлбарилхые хүсэнэ. Үнэндөө тиимэ бэшэ. Тус колхоздо 3 комбайн хүдэлмэрилхэ зуураа, зарим үдэр нормоёо яhала үлүүлэн дүүргэдэг болобошье, олонхи үдэр элдэб шалтагаанаар hаатажа, нормоёо дүүргэнэгүй. Эдэ комбайн хори шахуу хоногто хүдэлбэшье, дунда зэргээр үдэр бүхэнэйнь ажалай бүтээсэ 5—7 гектарhaa дээшэ гаранагүй. Жэшээлхэдэ, сентябриин 19-дэ хоёр комбайнынь 11 га хадажа, «С-4» комбайн (комбайнерынь Перебаев) эбдэржэ бүхэли үдэр hаатаhан байха юм. Комбайнай ороohо шэрэлгэ муугаар эмхидхэгдэhэн дээрэhээнь эндэ ороohоёо таряанай узуурта адхадаг ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Эндэхи тракторна бригадын бригадир Васильев комбайнуудай хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэхын орондо, заримдаа архи уужа, ажалай журам эбдэнэ. Һаяхан «шиигтэй бороотой байна, комбайнууд ябаха аргагүй» гэжэ шалтаад учетчик Черноскулов, тракторист Васильев, комбайнер Сапунов гэгшэдтээ архидажа, хайран сагаа бараа.

Тиихэдэ тус колхозой Булганай Арын полевой станай ток дээрэхи хүдэлмэри тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Эндэхи хүдэлмэриие хүсэд механизацилха ёhотой байhан аад, өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Эндэ 20 киловатт хүсэтэй электростанци бии юм. Тэрээниие ашаглажа шадабал хамаг хүдэлмэриие механизацилжа, hүниин сагта хүдэлмэри эмхидхэхэдэнь гэрэлтүүлхэшье аргатай байгаа. Теэд эбдэрхэй генератор заhажа шадаагүй дээрэhээ гансал зернопульт хүдэлгэнэ. Эндэ МТС-эй главна инженер нүхэр Базаржапов, техник-электрик нүхэр Туманов гэгшэд ерэбэшье, генераторые хүдэлгэхэдэнь тус колхоздо туhалжа шадаагүй ошоо юм. Харин тиихэдэнь ороohо ашаха транспортёр, ороohо зөөхэ транспортёр, үшөө нэгэ зернопульт миин байна. Эгээл иимэhээ боложо эндэ гурба мянга шахуу центнер, ехэнхинь шэниисэ, сугларшанхай халахаяа hаналжа, зарим газарhaaнь халажа бурьтажа байха юм.

Ток дээрэхи хүдэлмэри эмхидхэгшэ колхозой агроном, партийна организациин секретарь нүхэр Петренкэhээ иимэ ехэ ороohотой болоhон аад, гүрэндөө юундэ тушаажа захалаагүйбта гэхэдэ:

— Иигээд тушаажа захалхабди, ороohомнай нойтон,— гэжэ hанаа амархан харюусана. Эндэнь ороohо хатаажа байhан нэгэ «Кузбасс» хүдэлмэрилдэг юм. Теэд энэ сушилкые hайнаар ашаглаагүй дээрэhээ сүүдхэдээ оройдоо арба хүрэхэгүй тонно ороohо шанар муутайгаар хатаана.

Энэ колхоздо ургаса хуряалгын муугаар ябуулагдажа байhанда колхозой партийна организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Петренко зэмэтэй. Яахадааб гэхэдэ, эндэ хуряалгын үедэ зоной дунда ойлгууламжын, ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Тиимэhээ тус колхоз ургаса хуряалгада бүхы хүсэеэ, арга боломжоёо хүсэд элсүүлжэ шадаагүй юм. Хото городhoo, аймагай центрhээ олоороо хүнүүдэй ерэжэ хамhалсажа байхадань өөhэдынь олохон колхознигууд гэртээ, ажал хүдэлмэридэ гарангүй hуужа байха юм. Жэшээлхэдэ, ток дээрэ городой туша гаран хүнүүдэй ажаллажа байхадань, өөhэдынь орой 2—3 колхозник ажаллажа байна.

Мүнөө механизаторнууд болон колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй, тэдэнтэй ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Колхозой центральна ток дээрэнь ургаса хуряалгые, гүрэндөө таряа тушаалгые hайнаар эмхидхэжэ ябуулхые колхознигууд, механизаторнуудые уряалhан лозунг, плакат орой үгы, эндэ хүндэлэлэй, показателиин доскашье гэжэ үгы юм. Мүн эндэ «Молни», дайшалхы хуудаhан, ханын hонин гэжэ орой гаргагданагүй.

Хэрбээ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ зангаараа саашадаа ургаса хуряалгые ябуулбал, үшөө нэгэ hара соо энэ хүдэлмэриие унжагайруулха байна. Мүнөө ургаса хуряалгые саашадаа удааруулбал, ороohо таряанай бүри ехээр гээлтэ хэхэ аюул бии болонхой. Эгээл тиимэhээ тус колхоздо ургаса хуряалгые эрид түргэдхэхын тулада Хориин МТС-эй дирекци, колхозой правлени ба партийна организаци шухала хэмжээ абажа, хойшолуулангүй тэрэнээ бэелүүлхэ уялгатай.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Жэшээ абамаар агрегат

Ново-Брянска МТС-эй комбайнер Базик Низамеев таряа хуряалгын эхилhэнhээ хойшо сентябриин 23 болотор «Коммунар» комбайнаар 500 гектарай таряа hайн шанартайгаар хуряаба. Мүнөө тэрэ Заиграйн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ таряа хуряажа үргэлжэлhөөр. Нүхэр Низамеев «Коммунар» комбайнаар халаан соогоо 30 гектар хүрэтэр хадажа, нормоёо 300 процент дүүргэдэг байба.

«Коммунар» комбайнда бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаhанайнь түлөө Базик Низамеевич Низамеевые БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство үнэтэ бэлэгээр—костюмай бүдөөр шагнаа, трактористнууд нүхэд Фадеев, Маслов гэгшэдтэ, штурвальна нүхэр Матвеевта баясхалан хүргэбэ.

Гүрэнтээ тоособо

Бичурын аймагай Охин-Булагай МТС-эй харьяата Молотовой нэрэмжэтэ колхозой таряа хуряалга дээрэ мүрысэжэ ябаhан таряанажалай зургаан бригадануудай дунда гурбадахи бригадань түрүүлжэ ябана. Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө энэ бригадынхид аяар сентябриин 22-то дүүргээд, бусад бригадануудтаа туhалжа эхилээ hэн. Таряа шэрэлгэдэ 3 автомашина хүдэлнэ. Бригадын гэшүүд эмхитэй hайнаар ажаллана.

Ток дээрэ сэбэрлэгдэhэн, хатаагдаhан ороohые «Союзтрансын» машинануудта ашажа, «Заготзерногой» Харланай пунктда абаашана. 38 километрын харгые тэдэнэр оройдоо 35 минутада дабадаг байбашье, ашалга, буулгалгын удаан дээрэhээ машинанууд үдэртөө 2—3 рейс хэнэ. «Союзтрансын» машинын шофернууд ахадүү Митрофановтан ороohо шэрэлгэдэ түрүү hуури эзэлнэ. Сентябриин 20-ной үдэр Александр Митрофанов тэргэ шагтагалhан машинаараа 110 центнер ороohо зөөжэ тушаагаа. Коммунист Иван Митрофанов мүн лэ эршэмтэйгээр ажаллана. Эдэнэр энэ колхоздо гурбадахи жэлээ таряа шэрэлгэдэ ябана.

Гурбадахи бригадада хамтадаа 72 хүн ажалладаг юм. Колхозой гэшүүн Мария Коробенкова үнэн сэхэ ажалаараа нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна. Үбhэ хуряалгын үедэ нүхэр Коробенкова 15 гектар үбhэ гараар сабшаа hэн. Мүнөө ороohо сэбэрлэлгэ дээрэ мүн лэ эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Полина Алексеева, Татьяна Шмелева гэгшэд үгтэhэн ямаршье даабариие дүүргэдэг юм. Гэбэшье, хамтын ажалда хайша хэрэгээр хандадаг, таряа хуряалгын иимэ халуун үедэ колхоздоо туhалдаггүй хүнүүд бии. Эдэнэй тоодо В. Куренкова, А. Коновалова гэгшэдороно. Таряа хуряалгада эдэнэр нэгэшье үдэр гаража хүдэлөөгүй.

6724 га ороohото культура, 100 га техническэ культура, 1041 га кукуруза, 527 га зелёнко ба бусад огородой эдеэ богонихон болзорто hайн шанартайгаар хуряажа абаха зорилго колхознигуудай урда табяатай. Мүнөө эндэ 20 комбайн, 32 трактор, 17 автомашина ба бусад техникэ хүдэлнэ. Городой предприятинууд болон эмхи зургаануудhаа колхоздо туhалхаяа ерэhэн 170 хүнүүд таряа, овощь, хартаабха хуряалгада туhалалсана.

Иигэжэ городой, аймагай түлөөлэгшэдэй эршэмтэйгээр хүдэлжэ байхадань тус колхозой ажал хэжэ шадаха 48 хүн элдэб шалтагаанаар юушье хэнэгүй. Харин колхозой правлени, парторганизаци энээн тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Амяарлан хуряалгые үргэнөөр хэрэглэжэ, бии байгаа бэрхэшээлнүүдые эрид дабажа хуряагдаха таряанайнгаа хахадhaa ехыень энэ колхоз хуряагаад байна. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 10,6 мянган центнер ороohо тушааха түсэбтэй аад, hүүлшын мэдээнэй ёhоор мүнөө 11 мянган центнер тушаагаа. Түсэбhөө гадуур 10 мянган центнер таряа тушаахын түлөө колхозой гэшүүд шангаар тэмсэнэ.

И. Баженов.

Монголой Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цэдэнбал республикада айлшаар ерээд байхадаа Улан-Удын мяха-консервын комбинадта ошожо, тэрэнэй ажал хүдэлмэритэй танилсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Ю. Цэдэнбал комбинадай нэгэ заводто байна. **Ф. Сорокиной фото.**

Казахстанай КП-гэй Акмолинска обкомдо, облгүйсэдкомдо

...кмолинска областиин совхозууд болон колхозууд шэнэ ба боро ...элдүүрилэн, ороohото культурануудай тарилгын талмай үргэдхэхэ ...ехэ хүдэлмэри хээ, полевой хүдэлмэриин шанар hайжаруулаа, ...таряа суглуулан абалгые бүхыдэнь горьтойгоор дээшэлүүлээ, ...найска областьтой болон Красноярска хизаартай социалистическэ ...рөөндэ оролсоходоо, гүрэндэ 175 миллион пүүд ороohо таряа ту...а тухай абаhан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргээ гэжэ КПСС-эй ...ральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ханангяар ...элэнэ.

...үрэндэ таряа тушааха ба худалдаха уялгануудаа амжалтатайгаар ...hэнтэйнь дашарамдуулан Акмолинска областиин эрэгтэй, эмэгтэй ...нигуудые, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ...н мэргэжэлтэдые, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэдые, ...ажалшадые, тэрэшэлэн Акмолинска областиин совхозууд болон ...уудта таряа хуряалгын хүдэлмэридэ бусад тородууд ба область...аа хабаадалсаhан залуушуул, студентнүүд, механизаторнууд болон ...мэришэдые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй ...амаршална.

...жэл бүри 11 миллиард пүүд хүрэтэр ороohо таряа хуряан абадаг ...тэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын ...н зорилгонуудые түргэнөөр бэелүүлхын тулада Казахска ССР-эй ...ууд болон колхозуудай ямар ехэ арга боломжотой байhые Акмо...ска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээ харуулжа ...

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ — **ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Малшадай мүрысөөе тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Колхозой ажахын гол һалбари болохо малажалһаа абтадаг ашаг шэмые бүри ехэ болгохо зорилгоор манай партийна эхин организаци хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абажа байна. Нэн түрүүндэ малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрээнние зүбөөр хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулнабди.

Жэлэй эхеэр малшадай зүблөөнүүд боложо, тодорхой уялгануудые абаһан, фермэнүүд, гүүртэнүүд, отаранууд хоорондо мүрысөөн эмхидхэгдэһэн байгаа. Колхозой правлени ба партийна организаци мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь согсолдог болоо. Мүнөө мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүри гаргагдадаг, малшадай Үдэр үнгэргэгдэдэг болонхой. Илагшадта дамжуулгын Улаан түг барюулагдадаг, түрүүшүүл хүндэлэлэй доскада бэшэгдэдэг, мүнгэн шан абадаг байна.

Мүрысөөнэй ябаса үе үе болоод лэ правлениин заседани дээрэ гү, али партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Абаһан уялгануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухайда үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ хэлсэгдэдэг. Элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые дары усадхахын тула колхозой правлениин ба парторганизациин зүгһөө зохихо хэмжээнүүд абтажа байдаг.

Малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе тодорхойгоор хүтэлбэрилһэнэй ашаар, зарим тэды амжалта туйлажа байнабди. Сентябриин 1-нэй мэдээгээр ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо һаамхай үнеэн бүриһөө 992 литр һүн һаагдаа. Энэ манай нёдондо жэлэйхиһээ 242 литрээр ехэ болоно. Мүн манай колхоз гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө дүүргэээд, түсэбһөө гадуур 70 центнер нооһо тушаагаа. Тиигээд колхознай 430 мянган түхэриг олзо доход энээнһээ оруулаа.

Нүхэр В. Чимбеевэй хүтэлбэрилдэг 3-дахи комплексно бригадын һүнэй-товарна фермынхид һү һаалгаар мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Һаалишад Ванчикова, Самданова, Цыбденова болон бусад үнеэн бүриһөө 1200—1300 литр һү һааба.

Коммунист Т. Осеевэй хүтэлбэрилдэг 2-дохи комплексно бригадын хонишод һайн ажалаараа шалгарна. Энэ бригадада зуун эхэ хониһоо 114 хурьгад абтажа түлжүүлэгдэһэн, нэгэ хониһоо дунда зэргээр 3 килограмм нооһон хайшалагдаһан байна. Гансахан энэ бригадын хонишод колхоздоо 150 мянган түхэриг олзо доход оруулаа. Сакманщигууд Адамова, Юрьянова, Казакова болон бусад хурьгадые эхэтэйнь ябуулдаг арга хэрэглэжэ, нэгэшье түл гарзалуулангүй түлжүүлжэ шадаа.

Гурбадахи комплексно бригадын комсомолецууд болон залуушуул һайшаалтай үүсхэл гаргаһан байна. 7—10-дахи класс дүүргэһэн хэдэн басагад хонин ажалда хүдэлмэрилхөөр һайн дураараа ерээд, түрүүшынгээ жэлдэ амжалта туйлаа. Эдэнэр 80—90 хурьга абажа түлжүүлһэн байха юм.

Малшадай дунда эмхидхэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Манай партийна организацида гушаад коммунист бии. Тэдэнэй олонхинь колхозой ажахын шиидхэхы участогуудта табигдаһан хай. Коммунистнуудай хэжэ байһан ажал хүдэлмэриин тоосоое партбюродоо, мүн партийна суглаан дээрээ хаража үзэнэбди.

Гэхэтэй хамта манай парторганизациин хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд бии байһаар. Колхоздомнай зарим бригада, фермэ, отаранууд гээгдэһээр. Ажалай журамшье эбдэхэ ушарнууд гарана. Эдэ дутуу дундануудаа дары усадхажа, колхозойнгоо ажахые эрид дээшэлүүлхэ гээшэ манай партийна организациин коммунистнуудай шухала зорилго болоно.

С. Гумпылов, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Кабанскын аймагта политическэ хүдэлмэри хэрэгсээгдэнэгүй

Кабанскын аймагай колхозууд таряа хуряалга үни эхилһэн болобошье, ургасынь хахад хүл дээрээ һууһаар. Энэ шухала хүдэлмэри ямар шалтагаан дээрэһээ иигэжэ удаарнаб гэбэл, хуряалгын машина зэмсэгүүдэй бүтээсэнь тон бага — сентябриин түрүүшын арбан хоног соо дунда жэшээгээр үдэр бүхэнэй миин 4—5 гектар хадаһан байха юм. «Коммунар», «Сталинец-6» маркын комбайнуудта электрын гал үгы дээрэһээ, үглөөнэй шүүдэрэй хатаһан хойно 10—11 часһаа эхилжэ үдэшын 7—8 час болотор хүдэлөөд лэ зогсошодог байна. Гадна, бүхы морин жаткануудшье мүнөө хүрэтэр хадалгада табигдаадүй байһаар.

Аймагай олохон колхозуудта механизаторнуудай һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ арга нүхэсэл хангагданагүй. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоздо хүдэлдэг түрүү комбайнер Илья Разгильдеевтэ 6—10 гектарай зааханууд поли үгтэһэн дээрэһээнь, тойролго эрьелдэлгэдэ ехэнхи сагынь үнгэршэнэ. Тэрээндэ үргэлжэ пэлэнхы поли үгэхэ тухайда МТС-эйшье, колхозойшье хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа табинагүй. Гадна, ороохо шэрэхэ автомашинаар саг болзор соонь комбайнуудые хангадаггүй дээрэһээ комбайнуудай һаатадаг ушар олон үзэгдэнэ.

Гүрэндэ таряа тушаалга баһал удааржа байнхай. Тушаалгын график ехэнхидээ дүүргэгдэнэгүй. Тэрэнэй ёһоор 1000 центнерһээ доошо бэшэ таряан үдэр бүхэндэ тушаагдаха ёһотой аад, арайхан гэжэ 400—500 центнер тушаагдана. Хааяа, ганса нэгэн үдэр 800-гаад центнер тушаагдаһан байха юм.

Таряа хуряалга, тушаалгын энэ аймагта унжагайржа байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, социалистическэ мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдээгүй, политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдадаг байна. Нээрээшье партиин айком, аймгүйсэдком энэ хүдэлмэри эрид түргэдхэжэ, һаяар хуряалга дүүргэхэ тухай яһала олон һай һайн тогтоолнуудые гаргадаг, теэд тэдэнь колхознигууд, механизаторнуудта хүрэдэггүй, ехэдээл һаа колхозуудай правлени, партийна эхин организацинуудта хүрөөд лэ хадагалагдашадаг байгаа.

Хуряалгын энэ халуун үдэрнүүдтэ колхознигууд болон механизаторнуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй гэжэ хэлэхээр. Олохон колхозуудай тогууд, комбайнай агрегадууд дээгүүр ябахада, хөөрэлдөө үнгэргэдэг агитаторнууд оройдоошье харагданагүй.

Комбайнернуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдысэ эмхидхэгдэнэ. Уялгануудые абаһан байбашье, дүнгүүдынь гаргагдадаггүй, хэн түрүүлжэ, хэн гээгдэжэ ябаһаниинь соносхогдодоггүй байна. Темлюйскэ МТС-эй парторганизациин бюро (секретариинь нүхэр Шапов) түрүүшүүлдэ барюулха Улаан тугуудые бии болгобошье, тэдэнээ тракторна бригадануудай бригадирнуудта үгэжэрхёод, тэдээн тухайгаа мартажархёо. Харуулан ойлгуулха агитаци, ханын һонин тон багаар хэрэглэгдэнэ. «Дайшалхы хуудаһан», «Молни» үсөөн гаргагдадаг. Сентябриин эхинһээ хойшо тус МТС-тэ нэгэшье ханын газетэ гаргагдаагүй. МТС-эйшье центртэ, комбайнай агрегат, полевой станууд дээгүүршье таряа хуряалгаяа богони болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула колхознигууд болон механизаторнуудые уряалһан лозунгнуудые харахагүйт.

Таряа хуряалга, тушаалгын үедэ политическэ хүдэлмэри ябуулха, мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ ба дүнгүүдыень табан хоног бүри гаргажа байхаар хараалһан хэмжээ ябуулга партиин айкомой бюрогоор баталагдаһан байгаа. Теэд сентябриин 20 хоногой үнгэрөөд байхада нэгэшье дүн гаргагдаагүй, айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын улаан туг хэндэшье барюулагдаагүй байһаар.

Социалистическэ мүрысөөнэй, политическэ хүдэлмэриин иимэ һулаар эмхидхэгдээд байһаниинь ехэ гайхалтайшье бэшэ. Яахадааб гэхэдэ, партиин айкомой олонхи хүдэлмэрилэгшэд «түлөөлэгшэд» боложо колхозуудта гараһаншье мүртөө, колхозой түрүүлэгшэ, бригадирнуудта зүбшэл, заабари үгөөд лэ, партийно-политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөөн тухай мартажархидаг байха юм.

Тиимэһээ, партиин Кабанскын айком, партийна эхин организацинууд партийно-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгые партиин Центральна Комитедэй эрилтын ёһоор эрид һайжаруулжа, таряа хуряалга ба тушаалгын хүдэлмэридэ бүхы колхознигууд болон механизаторнуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, машина зэмсэгүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр, үдэр һүнигүй хүдэлгэжэ, эдэ шухала хүдэлмэреэ тон һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхээр тодорхой хэмжээ абаха сагынь тулажа ерээ гэжэ һанагдана.

А. Власенко.

БАРДАМ ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛТЭЙ БОЛОХЫН ТУЛ
БҮХЫ АРГА БОЛОМЖОЁО ХЭРЭГЛЭЕ!

Зелёнко хуряалга

Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 811 га талмайда зелёнко таряа. Тэрэнь һайнаар ургажа, гектар бүриһөө 70—80 центнер абтана. Хамтынгаа малые тэжээлээр хангахын тула колхозой гэшүүд эршэмтэйгээр ажаллана. Үдэшэ үглөөнэй үнеэ һаалгын забһарта колхозой һаалишад зелёнко хуряалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Балжима Хухэдоева зелёнко бухаллажа байна.

А. Бадаевай фото.

Баян ургаса

Яруунын аймагай Эгэтын МТС-эй харьяата Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь М. Оширов, парторганизациин секретарь Ц. Дамбиев) хамтынгаа адуу малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ байна.

Үбһэ ногооной биратай ургадаггүй 800 гаран гектар газар колхозой правлениин үүсхэлээр хахалагдаад, зелёнко таригдаа һэн. Тиихэдэнь зарим хүнүүд сабшалангаа хахалба гэлдэжэ дурагүйтэһэн байгаа. Теэд тэрэнь тон һайнаар ургажа, гектар бүриһөө 70—80 центнер зелёнко абтана.

—Энэ жэлдэ 40 мянга гаран центнер эрхим шанартай зелёнко абтахаар хараалагдана. Тиимэһээ, тэжээлээр дутадаг ондоо колхозуудта урьһалха, худалдаха аргатай болохомнай,—гэжэ түрүүлэгшэ нүхэр Оширов омогорхон хөөрэнэ.

Тус колхоз 36 мянган центнер үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй. Тэрэнэйнь 10 мянга гаран центнерынь үбһөөр, силосээр бэлэдхэгдээ. Саадахинь зелёнко болоно.

Зелёнкынгоо иимэ баян ургасые саһанай орохоһоо урид хуряажа абахын тула колхозой гэшүүд үбгэн залуугүй оролдожо байнад. Тэжээл бэлэдхэхэ тусхай бригада, звенонууд эмхидхэгдэнхэй. Эндэ партиин гэшүүн Дондок Доржиевай даадаг звеногойхид эршэмтэйгээр ажаллана. Звеногой гэшүүд Баяндуева, Ойдопова, Галсандоржиева үдэрэй туршада 50 бухалай орондо 70—80 бухал хүрэтэр табина. Энэ звеногойхид үдэртөө 500 центнер зелёнко хуряана.

Колхозой һаалишад үдэшэ, үглөөгүүр үнеэдээ һаахын забһарта зелёнко хуряалсана. Һаалишад Цымжит Дашиева, Бальжима Хүхэдоева болон бусад һайнаар ажаллана.

Иигэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэнэ.

Б. Алексеев.

Шэмэтэ, бүдүүн тэжээл элбэгээр бэлэдхэнэ

Кударын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Кривогорницын, парторганизациинь секретарь нүхэр Чебунин) ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула мүнөө жэлдэ ехэхэнээр оролдоо. Таряа хуряахынгаа хажуугаар тэжээл бэлэдхэжэ үргэлжэлһөөр. 1800 тонно силос дараха түсэбтэй аад, 1930 тонно гэхэ гү, али үнеэн бүридэ 8 тонно силос дараа.

Энэ колхоз мүнөө хабар 28 гектарта гороохо тарижа, туршаһан байна. Мүнөө тэрэнэй гектар бүриһөө 50—70 центнер ногоон тэжээл, 5—8 центнер гороохын ороохон абтаба. Мүн гороохын ургасын заримаарнь гахайн тэжээл болохо силос дарагдаһан байна. Ороохото культурануудай солоомые шадахысаа ехээр бэлэдхэхэ зорилго табяад, эндэхи колхознигууд хуряалгын дүүрэмсээр солоомынь хуряана, һурилнэ. Иигэжэ тус колхоз малдаа үбэлжэлгын үедэ хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө эрид тэмсэхээр зоригжонхой.

А. Сурмач.

Оролдолгын ху...

Намарай нэгэ сэлмэг һэрю...
лөөгүүр һэн. Утаата горхо...
руун хажуудахи сабшаланг...
гүүр һубарилдаһан томо ех...
нүүд эндэ тэндэ бархайлда...
һуринүүдһээ үшөө саашань ха...
баггүй үдхэн холимог ой т...
Ой соо бүлэглэжэ ургаһан ху...
дод намарай хюрууда шарла...
лоһоо харахада онсо илгара...
һэн мододой дундаһаа ш...
юумэндэл харагдана.

Энэ ойн зүүн захаһаа эхи...
лээдгүй үргэн аад, хэмгүй ута...
жыжа хэбтэһэн гүбөөе бүрх...
най ногоондол адли хүхэ ного...
гаса нэмжынэ. Эртэ үглөөнһө...
жэ энэ һайхан газар дээгүүр...
хүн эжэл хоёр моридые хүллэ...
силкада һуугаад, үглөөнэй...
агаарые сууряатуулан маши...
таршаганаан соогуур дууна...
татуулан, хоолой мэдүүлэн...
нуулжа ябаба.

Морин косилкашанай ни...
үргэн талмайе сабшаад байха...
хон тээһээ олон хүнүүд тарму...
жуур баринхай ерэжэ ябаба...
дунда үбгэд, хүгшэдшье, шин...
луу хүбүүд, басагадшье...
Энэ хадаа Закаменай аймаг...
гановичын нэрэмжэтэ колхоз...
шүүд хабартаа тариһан зелё...
ряажа абахаяа ошожо ябаба.

Тиигээд тэдэнэр уданшьег...
шагдажа байгаа полидоо...
ерэбэ. Тэдэнэй ерэмсээр х...
риин халуун хаһа эхилнэ. Ер...
ной зариманиинь сабшагдаһан...
кын ногоое бухаллана, нү...
лынь сабшана, тэргэдэ тээнэ.

— Еһотойл тоһондол адли...
тэй ногоон байна даа, сарнууд...
тархан эдижэ байхыень хар...
гэжэ тэргын хажууда тармаж...
һан хүгшэдэй нэгэниинь хэлэ...

— Энэ шэмэтэ тэжээлые...
ехээр тарижа, үндэр ургаса х...
шадаад байбал, бидэнэр аду...
һаа ашаг шэмэ бүри ехээр аб...
байха һэмди, — гэжэ эдэнэй...
байһан һаалишан Долгор ур...
гаар хөөрэнэ.

—Нээрээшье, мүнөө жэл...
кые хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр...
һан байнабди, теэд зелёнкомна...
урда жэлнүүдэйхидээ орходоо...
гүй һайнаар ургаа,—гэжэ...
шанай үгые Хандама хүгшэ...
жэнэ. Тэдэнэй иигэжэ хөөрэ...
байхада үшөө нэмэжэ хүнүү...
жэл, ерэжэл байбад.

Тиимэшье удаан сагай үнгэ...
байхада тэрэ полидомнай зү...
олон хүхэ ногоон бухалнуу...
дожо, тэдэнэй хажуугаар х...
ябахые илгаруулхань хүндэ...

Иигэжэ энэ колхозой гэшүү...
малдаа үбэлэй сагта бардам...
тэжээл бэлдэхын тулада зел...
һайн шанартайгаар хуряажа...

Үдэшын харанхы болотор...
дэлмэрилжэ, хорёод шахуу ге...
ногоон тэжээлые хуряажа,...
нүүдтэ зөөгөөд, хүхюутэй шуу...
гаар гэрнүүдтээ бусажа ерэ...

Ф. Цыренжа...

ОЧЕРК

Баабайн туһалагша

«Хүн болохо—багаһаа,
хүлэг болохо—унаганһаа»

Трактые годируулһан багахан хушуу тойроходомнай харгын хойто талада сэл хүхэ ожорһоной дунда түхэреэхэн сагаан нуур мэлмэржэ байба.

Нууршье харагдаад, хойто эрьеынь зүлгэ дээрэ бөөгнэрэн бүрхирэлдэжэ, тооһо шорой бурьюулжа байһан үхэрнүүд түр зуура анхаралыемнай татаба. Тэндэ томо гэгшын хоёр сар «шэлэ хүзүүнэй шалаа гарган» мүргэлдэжэ, бэшэнээ атаархуулжа байна хэбэртэй. Үе үе болоод лэ лус-тус гэхэ абяан дуулдана. Хүлзэлдэшоод байһан үхэрнүүдэй дундуур хоёр сар бэе бэеэ олилсон, бижаргай-тажаргай буугаад гаража ерэнэ.

Энэ үедэ гэнтэ үхибүүн хоолойгоор нэгэ хүнэй «һаа!», «һэш гэнэб!», «Эреэгшэн, байзадаа шамай!» гээд һүүхирхэ абяан дуулдаба.

Эрьеэд харан гэһэмнай — нуурай баруун эрьеһээ хорёод алхын газарта ори гансаараа ургаһан модоной узуууртахана багахан хүбүүн һуужа байба. Тээ саананнь, урда хүлһөөн жолоогоор дүнгүүлһэн боро морин эмээлтээ эдеэлжэ ябана.

Хүбүүнэй хажууда ошожо, мэндэшэлхэдэмнай:

—Сайн, сайн гэжэ харюусана.

— Эдэ сарнуудайнгаа интэрээ мүргэлдэжэ... наншалдажа байхада һалгаахагүй, яагаа һанаа амархан һууна гээшэбши?—гэжэ зугаахин, үгэ һабагшалан асуубабди.

— Тиигэлдэжэ байгаал ааб даа, намарай тарган сарнуудай мүргэлдэхэ, бүрхирэлдэхэ яашаха һэм. Бухиндаагаа гаргаад болино аабза,—гэжэ хүбүүн томоотойхоноор харюусаба.

— Хэн гэжэ нэрэтэйбши?

— Саша,—гээд дуугайхан байһанай һүүлдэ миһэд миһэд гэн:

— Александр... Сергеевич,—гэжэ нэмээнэ.

— Шимнай тиихэдээ Пушкинтай нэгэ нэрэ обогтой байгаа хүн ха юмши?

Саша энеэдэ алдана. Түрүүншье миһэд гээд, «Александр... Сергеевич» гэжэ хэлэһээрнь тухайлхада, агуу ехэ поэдтэй нэгэ адли нэрэ обогтой байһаараа Саша нилээдгүй омогорходог гэжэ ойлгохоор байгаа.

— Баабайшни хаанаб?

— Центр ошонхой. Хартаабхаяа малталсана. Бинь малаараа үлөөб.

— Хэдытэйбши?

— Арбан дүрбэтэй.

— Гансаараа мал адуулжа байхадаа айнагүй гүш?

— Юунһээ айхабиб? Хоёрдохи зунаа баабайтаяа мал адуулалсаналби. Мүнөө зундаа ехэнхиинь би адуулжа гарааб.

— Малаа адуулжа ябахадашни хаа-яа шоно нохой дайралдашанагүй гү?

—Урдань дайралдагшагүй һэн лэ даа. Уржадэр лэ—тушаан боложо ябагаар, буушьегүй ябатараа — дайралдашооб.

... Саша үглөөгүүр эртэлжэ, наранай үшөө гараадүйдэ, үхэрнүүдээ туугаад, бэлшээридэ гарангаа хойто ой соогуур үгсэжэ ябаа ха. Гартань — гансал ташуур. Үхэрнүүдэйнгээ хойноһоо дахаал, һанаандашьегүй хоёр тээшээ хараашалжа, эреэхэн жэрхэ хаана модон өөдэ гүйгөөд гарашанааб гэжэ шэртэһээр ябатарнь, гэнтэ үхэрнүүд бүрхирэлдэжэ, шуухиралдажа захалаа ха. «Яалдасагаана гээшэб, юумэнэй үнэр абаа гээшэ гү?» гээд ойлгожо ядаһаар байтарынь, хоёр модоной хоорондуур нэгэ һүлмэгэр ута юумэн һульмаганаад үнгэршэхэдэл гэбэ. Гайхаһан, сошордоһондоо Саша хажуудаа байһан унуули модон дээрэ гүйжэ гараад, үшөө лаблан хараа ха. Харан гэһээнь — нохойдо орходоо һураггүй томо, һүүзэгэр ута бэетэй нэгэ юумэн һүүлээ хабшаад, шүдэеэ ирзагашуулан, эреэхэн хашарагтань аһан аһан алдажа байба.

Сашашье тэрэ дороо хашхарга, һүүхиргэ табижа, хүнэй абяа абаһан шоно хултагашаһаар саашаа хаташоо. Тиигэжэ хүбүүнэйнгээ хашхарһаар байтар баабайнь буугаа абаад гүйжэ ерэбэ ха. Тиигэжэ эсэгэ хүбүүн хоёр шоныг хойноһоо хэды дахин буу табяад, тэрээнние саашань зайлуулаа һэн.

— Бахардашоогүйшни болоо, бэрхэш хүбүүмни! Һүхирөөгүй һаашни нэгэ хашарагтамнай һоёо оруулхадаашье болохо байгаа,— гэжэ баабайнь магтаад, ажалдаа гараа һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Саша адуулганда гарахадаа буугаа һалахаяа болибо.

— Дахин дайралдаа һаа, намһаа һайн юумэ үзэхэгүй. Нюдэндөө хараа болбол — амин газартань түдаагүйшье һаа, нэгэ тээнь хородхоогоод лэ табихаб,— гэжэ Саша хороо бусалан хэлэнэ.

Хөөрэлдэһөөр һуутарнай наранашье хадын саагуур хоргодожо, түрүүшын үхэрнүүд бодоод, яндайлдан һуняажа шалаагаа гаргана. Заримааниинь саашаханаа ошоод, ногоошье шэмхэлнэ. Хүхэ ногоондо хээли оротороо эдеэлһэн гунан, дүнэн сарнууд дэнхылдэжэ хэбтэшоод, хибэдһээ хибэхэ хоорондоо боргооһо батаганаануудай дойлоходо хэмшээрхэлдэн, томоотой янзаар нэгэн—хоёр һүүлээ шарбана, үгышье һаа—тархяа данхагад гэтэр гэдэргэнь хаяжа, ара нюрган дээгүүрээ шүлһэ һайруулан долёогоод абана. Нэгэ-хоёр сар нуурһаа уһашье ууна.

— Зай үхэрнүүднишье амарба, хибэдһээ хибэбэ, уһалба гээшэ. Иигээд бэлшээри тээшээ галдихаар болоо ха. Мүнөөдэр сэлмэг хадань, оройхон болотор ябаха хаб,—гэжэ хэлээд Саша мориндоо мордохоор түхеэрнэ. Эмээлэйнгээ улам шангадхажа байха үедөө «Баабай ерээ байна: гэрэймнай оройгоор утаан гаража захалба» гэнэ.

Тиигээдшье Саша мориндоо мордожо, баруун гартаа гүрэмэл ута ооһортой ташуур бариад, арадаа буу үргэлһэн, сарнуудаа туугаад, яаралгүйхэнөөр зүүн хойшоо шэглээ һэн.

Нуурай баруун хойно холошье бэшэ байһан модон гэртэ ороходомнай, 50 һайса гарамгай наһанай хүдэр томо хүн сай шанажа, сүлөө забдагүй байба. Нюурыень харахада, тугаархи хүбүүнэй эсэгэ гэжэ хаанашье ябаа һаань танихаар.

Сергей Васильевичтай мэндэшэлэлсээд, шэнэ һонинууд тухай хөөрэлдэжэ һуутараа, Саша тухай асуубабди.

— Хүбүүмнай туһада ороо... — гэжэ Сергей Васильевич омогтойгоор хэлээд, түр зуура зуг татан үргэлжэлүүлбэ:— Номдоо бараг һайнаар һурадаг юм. Теэд һүүлэй үедэ малай адуулганда гарадагынь олошоржо байна. Малда гараха гэбэл — хойшоо харахагүй, «би адуулхам», «намайе эльгээгты» гэжэ байгаад амаруулхагүй. Иимэ хүбүүн лэ даа. Мүнөө жэлдэ зургаадахие дүүргээ. Яажа һургуулиһаань гээгдүүлэнгүй долоодохи, арбадахиень дүүргүүлхэмнайб гэжэ хүгшэн бидэ хоёр шадалаараал оролдонобди. Долоошье дүүргэбэл, нэгэн һаа—үдэшын һургуулида, үгышье һаа—өөрөө үзөөд арбадахяа дүүргэхэ юм гү? гээд һанагшабди.

— Бэрхэ адуулгашан болоо һаа, баһал һайн ха юм даа,—гэбэбди.

— Адуулгашан болоходо һайн даа. Манай ажал хүндэтэйшье, харюусалгатайшье юм. Теэд эрдэм баһал хэрэгтэй ха юм даа. Арбадахиие дүүргэжэрхёод, мал адуулжа ябахада яахаб? Хуу уншаад, хуу мэдээд ябахаш,— гэжэ Сергей Васильевич һанаһанаа хөөрэнэ.

Иигэжэ эсэгэ хүбүүн хоёр хоёрдохи жэлээ колхозойнгоо һубай малые (олонхинь гүрэндэ тушаагдаха сарнууд) бэлшээн таргалуулжа байнхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 толгой гунан, дүнэн сарнуудые хаража байгаад, зунай бэлшээриин үедэ толгой бүриинь амидын шэгнүүрые сүүдхэ соо дунда жэшээгээр 960 грамм хүрэтэр нэмээһэн байна. Тэдэнэй 80 гараниинь намар гүрэндэ тушаагдахадаа, тус бүри 5—6 центнер татаа.

Григорьевтан мүнөө зунай бэлшээридэ гарахадаа, 83 сар тушаажа абаһан байна. Тэдэнэйнь дунда хашарагуудшье бии. Энэ жэлдэ эсэгэ хүбүүн хоёр бүришье ехэ амжалта туйлаба. Залуу сарнуудай таргалһан, томо болоһон гээшэнь аргагүй. Сүүдхэ дотор толгой бүриин амидын шэгнүүр (түсэбэй ёһоор 950 граммай орондо) дунда жэшээгээр 1460 грамм нэмэдэг байба. Зунай зарим һарануудта олонхи сарнуудынь сүүдхэ соо шэгнүүрээ 2 килограммһаа ехээр нэмээжэ байгаа. Яруунын аймагай колхозуудтахи һубай мал харагшадай дунда Григорьевтонда хүрэхөөр малаа таргалуулһан хүн байхагүйл ха даа.

Эсэгэ хүбүүн хоёр хайшан гээд зунай бэлшээриин үедэ сарнуудые һайнаар таргалуулнаб гэхэдэ, ... үглөөгүүр эртэ бэлшээридэ г... үдэшын харанхы болотор ađу... малые баалажа байгаад ... шээхэдэ эдеэлжэл, эдеэлжэл я...

—Мал эдиһэндээ муудахаг... рин түргэнөөр таргалдаг,—гэж... гей Васильевич хөөрэнэ.

Зунай бэлшээриин үедэнь ... һайнаар уһалха хэрэгтэ тэдэ... анхарал табина. Зундаа үдэр... да, хорёод час соо бэлшээхэд... нуудые үдэртөө 4—5 дахин у... хэбтүүлжэ амаруулдаг, хиб... хибүүлдэг байна. Амарха... дэнь һоно боргооһоной д... гүйн тула хэдэн газарта ... табидаг. Зунайнь бэлшээр... гашье һаа ногоогоор һайн. Б... рингээ газарнуудые үе үе һ... жэ, амаруулжа байгаад, үхэр... адуулдаг юм. Сарнуудынь ... дуратай соогоо эдижэ байдаг.

— Малые шадажал бэлш... рэгтэй,— гэжэ Сергей Вас... хөөрэнэ.— Малые бэлшээри... гаад, зүг бүхэн тээшэнь туужа... нажа болохогүй. Аали хээж... ябуулан, һайн ногоотой газ... худар залажа байгаад аду... үхэр садатараа эдеэлдэг,—гэ...

Полинуудай табигдахада ... горьевтан сарнуудаа тарянай... ри дээрэ оруулаад, бүри һ... бэлшээжэ, таргалуулжа заха...

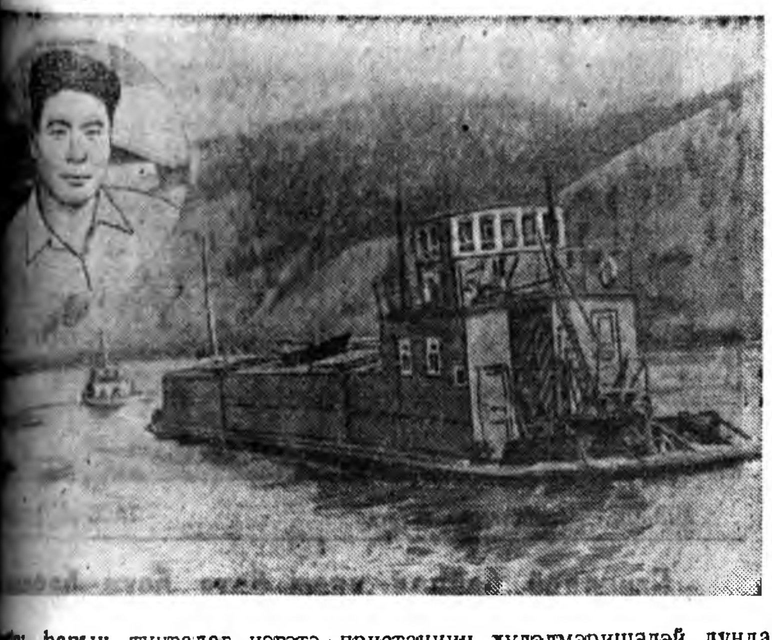
Хэдэхэн жэлэй үнгэрхэдэ, С... гэхэ гү, али Александр Се... Григорьевой нэрэ алдар г... Яруунын аймагай Ворошило... рэмжэтэ колхоздо бэшэ, ре... кын түрүү малшадай дунда с... даг болохонь лабтай.

— Баабайнь, мал адуулда... хоһоон урид бүхы наһан соо... халжа, холо ойгуур нилээд ду... даг байһан хүнби. Баабайн... рые нэрлүүлжэ ябаа һаа һайн... даа,—гээд Сергей Васильев... шуткынгаа толгойе эльбэн эр... нэ.

Д. ЦЫРЕНЖА...

Шэнэ табанжэлэй түрүүшүүл

ШКИПЕР М. Н. ПАВЛОВ

...бря һарын тунталаг нэгэтэ ...

...Сибириин пароходствын ...дэхи пристаньдэ үнгэ бү...рээр шэрдэгдэһэн ехэшье, ...пароход, баржануудай олоо...ранхай байхань харагдана. ...эгүй тэндэ шэмээтэй, ...боложо, «зүүлжээ, баруул...ан захиралтанууд эндэ тэн...төөд, үглөөнэй һонор агаар... холо хүрэтэр дуулдана.

...байна, Михаил Никифо...гэжэ Иннокентий Василье...лаков тээ холоһоо мэндэшэ...рань ошожо нүхэрэйнгөө га...брина.

...һайн ябажа байгдана гү?—...ухатаяа сасуу хармаанһаа ...р гаргажа, «Сагаан далай...ад тамхяа залана.

...юёрнай Улан-Удын приста...рүүшүүл гэжэ тоологдодог, ...ажалаараа нүхэдэйнгөө ...уда гараһан хүнүүд юм.

... эдэ хоёрой нэгэниинь— ...рейсдэ гарахаяа, нүгөө...гэрэгшэ һүни рейсһээ буса...н баржын ашаае буулгахаа ...уулзаад хөөрэлдэжэ бай...

...нтий Васильевич Бурлаков ...ин нэгэ баржада шкиперээр ...г: харюусалгатай уялгаяа ...солотойгоор дүүргэдэг, аба...гаа үдэр бүри һайн шанар... саг дары хэрэгтэй газартань ...Иигэжэ пристаниин хүдэл...эй дунда алдаршаһан юм. ...нь—баһал нэгэ хүндэ бар...нэй шкипер Михаил Ники... Павлов болоно. Эдэ хоёр ...ристаньдэ ерэжэ ажаллаха...шо хоорондоо мүрысэн суг...лладаг болонхой.

...Павлов арбан долоотойдоо ...роход дээрэ хүдэлмэрилһэн, ...рин баян дүй дүршэлтэй, ...ол горхонойнгоо яршаг га...е өөрынгөө табан хурган ...мэдэдэг хүн юм. Тиимэһээ, ...аадаг баржые шэрэжэ яба...одой командада ехэл амар, ...е байдаг. Мүнөө нүхэр Пав...ин хоёрдохи жэлээ Сэлэнгэ, ...н, Сүхэ, Хёлго болон бусад ...нүүдээр ашаа зөөнэ.

...до Михаил Никифорович пристаниин хүдэлмэришэдэй дундаһаа эгээн түрүүлэн табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид—июнь һарада дүүргэһэн байна. Мүнөө тэрэнэй командынхид һара, квартал бүриингөө даалгабариие 140—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тиихэдэ нүхэр Павлов жэлэй навигациин түсэбые октябриин эхеэр дүүргэхэб гэжэ пристаниин хүдэлмэришэдэй социалистическэ мүрысөөндэ үгэеэ үгэһэн юм.

—Байгша оной июль һарын эхеэр уһан ехээр нэмэжэ, нэгэтэ манай командада бэрхэтэй ушар тохёолдоо һэн,—гэжэ нүхэр Павлов хөөрэнэ.—Юуб гэхэдэ, Хёлго голһоо һаяхан гараад ябатарнай, минии баржа баруун талаһаа хайр дээрэ һуужа, тухашаруулан алдаа бэлэй. Уһанай гүнзэгы гүйхэниие харуулдаг тэмдэгүүд уһанда үни булагдашаһан байгаа. Тиигэжэ тэндэ нэгэтэл мэхэлүүлээ һэм,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Навигациин эхилһэн үдэрһөө хойшо нүхэр Павлов Бичурын сахарай, Сүхын арһанай заводуудта түлишэ таһалгаряагүй шэрэжэ гараһан байна. Мүнөөшье үбэлэй сагта түлигдэхэ түлишөөр хангаха зорилгоор тэрэнэй командынхид хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэнхэй. Тэрээнһээ гадна, нүхэр Павловай команда ашаа буулгаха, тээхэ хүдэлмэри һаадгүй түргэнөөр бүтээдэг юм.

Уһан замай транспортда нүхэр Павловай удаан саг соо, һайнаар хүдэлмэрилһые тэмдэглэн, парти, правительствомнай тэрэниие үнгэрэгшэ жэлдэ «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнаһан байна. СССР-эй Гол мүрэнүүдэй флодой министерствын зүгһөө хэды дахин магтаалай грамотаар, мүн БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байха юм. Һара, квартал бүри пристаниин хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө мүнгэн шанда, баясхаланда хүртэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр М. Н. Павловай командынхид ээлжээтэ рейсдээ ябана, (хүреэ соо) тус баржын шкипер Михаил Никифорович Павлов.

Б. Цыремпилов бэшэбэ,

Д. Балданов буулгаба.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

...хүнэй хабаадалгатай тоосоото суглаан

...енай аймагай Хужарай со... Маленковой нэрэмжэтэ кол...ёрдохи бригадада 180 пайщигууд бии юм. Хужарай сельпогой тү... нүхэр Бадма Долгор... 1956 оной хахад жэ...оосото суглаа үнгэргэхэеэ ... 3-да ерэһэн байгаа. ...олгоржапов эндэ нэгэ сүүд...а соо байха зуураа Жам...нжеевэй хүтэлбэрилдэг үб...энодо ошожо, тэндэ ху...һан 9 хүнүүдтэй энэ тоо...лаагаа үнгэргэбэ. Үнгэрһэн хахад жэлэй эд бараанай эрьесын түсэб тушаа бага бага хөөрөөд, 9 хүнэй хабаадалгатай «тоосоото суглаань» дүүрээ һэн.

Энээн тушаа нүхэр Долгоржапов пайщигуудай 80 процентнь суглараа гэжэ райсоюзда мэдээсэбэ.

Иигэжэ райсоюзай хүтэлбэрилэгшэдые, мүн пайщигуудые мэхэлһэн нүхэр Долгоржаповта Закаменай аймпотребсоюз зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Нимаев, Р. Гармаев, Б. Очиров.

Шанар муутай эдеэ бэлдэнэ

...аймагай Заганай сельпо...эртэдэхи чайна Улан-Удэ ...хоёрые холбоһон шоссейнэ ...рэ байдаг юм.

...ные газаа талаһаань хара... һайн чайна гэжэ һана... дээрэнь гоёор бэшээтэй ...холоһоо элеэр харагда... эндэ дүтэхэнэ ошоходо ...үглөөнэй 10 часһаа үдэрэй 3 ...р, 3-һаа 5 хүрэтэр забһар... хүдэлмэриинь гурим ...байдаг.

...оонь ороодхиходо тэндэ ...хи гуримгүй, муухай һа...раа гутахаар байдаг. Га...дань бэшээтэй байһанай ...мэриинь гурим эндэ са... Энээн тушаа жэшээ бол...иин 7-до бидэнтэй ушар...баримтые харуулая. Энэ, ...-Удэ городһоо Бичура ...ожо ябаһан аянай хүнүүд ..., эдеэ эдижэ дулаасаад, ...я гэлсээд, энэ чайнада ...абди. Тэрэ үедэ чайна ... хүдэлмэриин сагай үе ... буфетчица повар хоёрынь ...раажа ябашанхай байба. ...тэдэниие хахад час тухай ...ахадаа арай гэжэ бэ...гэе харишоод, өөһэдынгөө ажал хэжэ байһанииень асарһан байна.

Буфетчица Агбановагай шкафаа нээхэдэнь тэндэ байһан эдихэ юумэ, амһартанууд соонь дүүрэн илааһан орошонхой байгаа һэн. Эдеэ хоолынь шанар муутайгаар, гутаһан продуктаар бэлдэгдэнэ. Тэрэ саанаа муугаар, амтагүйгөөр буйлуулагдана. Жэшээлхэдэ, гуташаһан үндэгэ, хүсэд болоогүй түүхэй капустатай шүлэ, буритай гашуун хилээмэн байна.

Энэ чайнамнай расписаниингаа ёһоор саг соогоо нээгдэдэггүй, нээгдээдшье байхадаа хүдэлмэрилэгшэдынь өөрынгөө дураар иишэ тиишээ гараад ябашадаг юм. Энээн дээрэһээ боложо чайнада ерэһэн хүнүүд удаан саг соо тэдэниие хүлеэхэ баатай болодог гэжэ тэндэхи зон гомдоно.

Чайнын хүдэлмэришэдэй ажалай журам эбдэдэг, эдеэ хоол муу шанартайгаар, амтагүйгөөр бэлдэдэг, ариг сэбэрые сахидаггүй, һалан муухай байдаг ушарые Заганай сельпо, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Сандаков һайса мэдэжэ байгаад, энээн тушаа анхаралаа табинагүй, эдэ дутагдалнуудтай эбсэшөөд байна.

А. Михайлов.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые тооногүй

Үбэлжэлгын үедэ адууһа малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абахаһаа гадна, сагай эртэдэ уужам сэбэр, дулаан байра түхеэрхэ, хуушануудаа һэльбэн заһаха хэрэгтэй байдаг. Кяхтын аймагай олонхи колхозууд нёдондо жэлдэ типовой байрануудые бариһан юм. Энэ жэлдэ Кяхтын МТС-эй монтажна бригада механик нүхэр Кутищевай хүтэлбэреэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Усть-Киранай үнеэдэй фермые механизацилжа дүүргэхээ байна. Тэдэнэр үбһэ тэжээл, аргал шэбхэ зөөхэ дүүжэн харгы тодхоо. Мүн энэ колхозой барилгын бригада һүнэй гэр шэнээр бариад, Бунхан-Арал гэжэ нютагта хонинoй отарын байрые заһажа эхилээ. Зарим колхозууд болон малажалай фермэнүүд ерэхэ үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ захаланхай.

Гэхэтэй хамта, аймагай олонхи колхозууд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые үшөө эхилээгүй шахуу. Адуу малаар баян Сталинай нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Харьяастайн Адаг гэжэ нютагта һаалиин үнеэдэй дүрбэдэхи гүүртэ байрладаг. Үнгэрэгшэ зун эндэ тугалай байра баригдажа эхилһэн аад, мүнөө болотор дүүргэгдээгүй. Барилгын материал дутаһан дээрэһээ хушалта, сонхо, палааха гэхэ мэтэ хэгдэнэгүй. Мүн колхозой центр Ехэ-Нугада нэгэдэхи гүүртэдэ нёдондо жэлһээ хойшо тугалай шэнэ байра бүтэжэ ядаад байнхай. Юуб гэхэдэ, колхозой пилорамын мүртэйгөөр хүдэлдэггүй дээрэһээ мүнөө хүрэтэр хушалтань хэгдээдүй байһаар.

— Мүнөө 28 тугал абтаад байна, январиин нэгэн болотор зуугаад гаран тугал абтаха юм, теэд тэдэнээ хаанаа байлгаха зонбибди, — гэжэ правлениин гэшүүн, колхозой зоотехник нүхэр Казаков гайхана.

Нүхэр Казаков энэ асуудалые правлениин суглаан дээрэ табижа, таарамжатай хэмжээ абхуулдаггүй байһыень гэмшэмээр.

— Мүнөө үбһэ, таряа хуряалгадаа ядалдаад байнабди, хуряалгын бараг болоходо, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые эхилхэбди, — гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд һанаа амараар хөөрэлдэдэг заншалтай.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл мүн «Красное знамя», Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта хангалтагүйгөөр ябажа байна. Жэшээлхэдэ, «Красное знамя» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Филатов) үнеэдэй нэгэ байра жэлһээ үлүү саг соо баригдажа байһан мүртөө дүүрэхэнь мэдэгдэнэгүй.

Погранична МТС-эй харьяата Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Центральна фермын байра заһагдажа эхилээдүй. Эндэ малшадай байха гэр, хашаа хорой задагай зайдан байһаар. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой Харанхын фермэдэ барилгын модо бэлэдхэгдэһэншье һаа, заһабари эхилэгдээгүй. Иимэрхүү байдал Ульяновай нэрэмжэтэ болон бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ. Тиихэдэ хонидой, гахайн байранууд заһагданагүй. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Салхита, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой Хонхор-Нуга, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Онхолюун, Зуслан-Нуга, Дээдэ-Нуга гэжэ газарнуудта хонидой, хурьгадай байранууд шэбхэ аргалһаа сэбэрлэгдээгүй, зунай бэлшээридэ гарахада хайшаа байгаа һэм, тэрэ хэбээрээл оршоно.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл юундэ мартагдашооб гэхэдэ, колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд үбһэ, таряа хуряалгые урдаа бариад, энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй, нёдондо жэлэй бэрхэтэй байдалһаа тобшолол хэнэгүй. Олонхи колхозуудта барилгын материал дутана, бии байһан пилораманууд муугаар ашаглагдана. Мүн барилгын саг үргэлжын бригаданууд эмхидхэгдээгүй.

Иигэжэ малай байрануудай, хашаа хоройнуудай задагай зайдан байхада партиин айком болон аймгүйсэдком ямаршье хэмжээ абанагүй.

Д. Болхоев,
манай корреспондент.

Республикын МТС-үүдэй харьяата колхозуудта хонидые ороондо оруулгын ябаса тухай 1956 оной сентябриин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Ороондо ороһониинь	Тэрэ тоодо искусственна аргаар	МТС-үүд	Ороондо ороһониинь	Тэрэ тоодо искусственна аргаар
Погранична	99,4	99,4	Хориин	58,9	57,2
Темлюйскэ	84,4	—	Суулгын	58,3	45,5
Нарһатын	82,5	24,4	Ново-Брянска	58,2	—
Хамнигадайн	82,3	82,8	Үдын	57,6	58,7
Тарбагатайн	82,0	38,8	Хэрэнэй	56,2	61,5
Кяхтын	80,8	87,3	Охин-Булагай	55,9	63,3
Чесанын	79,5	57,9	Баргажанай	53,7	53,7
Бага Куналейн	79,4	83,5	Иволгын	53,2	72,5
Түнхэнэй	79,2	83,3	Селендумын	51,0	46,1
Гашейн	78,3	44,5	Ториин	46,0	49,4
Ехэ Кударын	77,8	82,1	Эгэтын	45,9	44,8
Кабанскын	76,7	—	Ехэ Куналейн	45,3	—
Хэжэнгын	74,6	49,9	Үшөөтэйн	44,7	40,1
Бичурын	77,1	74,4	Жирэмэй	42,9	—
Курбын	69,8	53,3	Сэлэнгын	38,0	41,4
Бургалтайн	68,5	79,4	Хонхолойн	37,2	34,5
Итанцын	64,2	—	Цагаан-Усанай	37,0	40,0
Закаменай	63,8	84,0	Хүнтэйн	31,4	32,8
Сүхын	59,4	61,9	Саянтын	18,6	24,0

Хонидые ороондо оруулгые удааруулна

Зэдын аймагай зарим колхозууд хонидоо саг соонь ороондо оруулжа эртын хурьгадые абахын түлөө оролдоногүй

Үбэлэй эртын хурьгадые абадаг болохо тухай Зэдын аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы органуудта, МТС-үүдэй дирекцинүүдтэ, мүн колхозуудай правленинүүдтэ хөөрэлдөөнүүд болоһоор үнинэй. Иимэ хөөрэлдөөн һүүлэй хэдэн жэл соо үргэлжэлжэ байдаг юм. Мүнөө жэлдэшье бүри зун байхада хонидоо саг болзортонь ороондо оруулжа, үбэлэй эртын хурьгадые абаха тухай нилээд ехэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Энэ асуудалые КПСС-эй айкомой бюро ба аймсоведэй гүйсэдком хамтынгаа заседани дээрэшье зүбшэн хэлсэһэн, эртын хурьгадые абахын тулада хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ түсэбшье баталһан байгаа.

Теэд мүнөө хонидые ороондо оруулха хүдэлмэриин ябаса дээрэһээ харахада үбэлэй сагта хурьгадые абаха хэрэг баһал урданайхидаа адли хооһон хөөрэлдөөгөөр үнгэргэхэеэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй. Энэ жэлдэ аймагай колхозуудта 33 мянган хонид, хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй зуһагуудые тоололсоо һаа, 36 мянган хонид ороондо оруулагдаха байһан аад, мүнөө тэдэнэй гурбанайшье нэгэ хуби ороондо оруулагдаадүй байһаар.

Зарим колхозуудта, жэшээлхэдэ, Гэгээтэйн сомоной Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ захалһаар һара шахуу болоо. Түрүүшын үдэрнүүдэй хүдэлмэри дээрэһээ харахада, илангаяа эдэ колхозуудта одоошье мүнөө жэл искусственна үрэжүүлгын хүдэлмэри эмхитэй түргэнөөр ябуулагдахань бэшэ гү гэжэ һанагдаһан байгаа. Теэд бодото байдал дээрэһээнь харахада тиимэ юумэ болоогүй. Эртын хурьгадые абахамнай гэжэ нилээд шууяа татаһан Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд түрүүшын үдэрнүүдтэ бага сага юумэ хээ болоод, энэ шухала хүдэлмэриие таһалдуулжа байна. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз август, сентябрь һаранuудта 5600-гаад хонидые ороондо оруулха түсэбтэй байһан аад, август соо оройдоол 800 хонидые искусственна аргаар үрэжүүлээ. Сентябрьдашье энэ хүдэлмэриин ябаса хуушан хэбээрээл байба. Сентябриин 10 болотор бүхы хонидоо ороондо оруулжа дүүргэхэбди гэжэ колхозой түрүүлэгшэ М. П. Кавелин үгэеэ үгэһэн аад, тэрэнь дүүргэгдэбэгүй. Мүнөө эндэ хонидой оройдоол хахад зариманиинь искусственна аргаар үрэжүүлэгдээд байна.

Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата «Коммунизм» колхоз мүнөө жэлдэ мүн лэ 5600-гаад хонидые хурьгалуулха байһан аад, ороонoй кампаниие тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Мүнөө хонидойнь олонхинь үшөөл үрэжүүлэгдээдүй байһаар.

Эндэхи Сталинай, Кагановичын, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд бүри сентябрь һара гаргаад, хонидоо ороондо оруулжа захалаа.

Зарим колхозууд хонидой ороонoй кампаниие бэлэдхэл муутайгаар эхилбэ. Ленинэй, Дзержинскиин, Маленковой, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд ороондо ябаха хусануудаа эртээнһээ һайн харууһа, эдеэлүүлгэндэ табижа бэлдээгүй. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй эртын хурьгадые абаха тухай нилээд хөөрэлдэдэг, «одоошье мүнөө жэлдэ хонидоо үбэл хурьгалуулхабди», «энээн тушаа һанаа зоболтогүй» гэжэ байжа үгэ хүүрээ үгэдэг байбашье, бодото хэрэг дээрээ хэлэһэн үгэдөө хүрэнэгүй. Дзержинскиин, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Федотов, Мурхонов гэгшэд «үбһэ, таряа хуряалгын үедэ забда тухагүй боложо үгэнгүй хонидой ороонoй кампаниие һанахашье аргамнай олдоногүй» гэжэ сэхэ мэдүүлдэг болошонхой. Мүн бусадшье колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд элдэб шалтаг урдаа бариад, хонидые эртэ ороондо оруулха хүдэлмэриие таһалдуулжа байна.

Эртын хурьгадай һайнаар түлжэдэг байһанда ямаршье ажаг һэжэг байхагүй. Энэ аргын һайн байһаниинь түрүүшүүлэй дүй дүршэл дээрэһээ эли бодоор харагдана. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эртын хурьгадые абаха тухай хөөрэлдэхыень хөөрэлдөөд, сагайнь ерэхэдэ хонидоо ороондо оруулангүй, мүн лэ хабарай оройн хурьгадые абаха гэжэ байхадаа миин өөһэдыгөө мэхэлһэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Август һарын һүүл багта КПСС-эй айкомой бюро ба аймсоведэй гүйсэдком колхозуудта хонидой ороонoй кампаниин ямараар ябажа байһаниие хаража үзэхэдөө, Кагановичын, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Мурхонов, Федотов гэгшэдэй тоосоо шагнаһан байгаа. Эдэ колхозуудта бии байһан ехэ дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, хэлэхы соо хэлэгдэһэн, захяа заабари үгтэһэн, эрид шанга эрилтэ табигдаһан байха юм. Нүхэд Мурхонов, Федотов гэгшэдтэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд шанга шанга эрилтэнүүдыешье хээд, гүйгаадшье, захиралташье үгөөд туршаа. Теэд эдэ колхозуудта байдал хубилнагүй.

Мүнөө саг орой болоо. Хэрбээ эртын хурьгадые абаха гээ һаа, колхозууд ороонoй кампаниин ябасые эрид түргэдхэжэ, үлөөшэ саг соо бүхы хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхын түлөө оролдохо ёһотой. Хооһоор шашалдадаг түрүүлэгшэнэр тушаа хэмжээ абаха саг болоо гэжэ һанагдана.

Т. Александров.

Һайнаар хүдэлдэг пункт

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо түхеэрэгдэһэн искусственна үрэжүүлгын пункт Бичурын аймаг соо эгээ һайн пунктнуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Зосоонь хододдоо ариг сэбэр, нэгэ хэм дулаантай байдаг. Пункт тусхай табигдаһан расписаниин ёһоор хүдэлнэ. Энэ пунктда олон жэлэй дүршэлтэй техник-үрэжүүлэгшэ нүхэр Очирова хүдэлдэг юм.

Энэ жэлдэ колхозой правлениин табиһан түсэбэй ёһоор 1200 хони үрэжүүлэгдэхэ ёһотой байһан юм. Сентябриин тэн багаар тэрэ түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ.

—Нэгэшье хони һубайруулхагүйн тулада бүхы оролдолтоо гарган ажаллаабди. Олоороо эхирлээшьегүй һаа, хонин бүриһөө хурьган абтаха ёһотой,—гэжэ нүхэр Очирова хөөрэнэ.

А. Иванов.

КИНО

Хүдэлмэришэн анги илагдашагүй

Кинотеатрын зал соо галай унтаран сасуу экран тээһээ фашистска маршын жэгшүүритэй абяан шэхэндэ хажараар дуулдана. Харанхы экран дээрэ дүхэригэй түхэлтэйгөөр шатаагдаһан факелнууд харагдана. Бүлэг солдадууд хүнгүй, хооһон үйлсэнүүдээр хойно хойноһоо һубарилдан алхалалдажа, алаха хюдаха ба эзэмдэхэ булимтарха бэлэдхэл хэнэ.

Киногой саашанхи үйлэ үзэгдэлнүүд түргэ-түргэнөөр үнгэрнэ. Германиин хархис этэгээдүүдэй нэгэн харагдаад, амитанай шуһа адхуулан һорохые хүлеэжэ ядан һалганажа байһан арьяатан мэтээр аашална. Хүн дүрсөө алдаһан фашистнууд уданшьегүй хорото ябуулгануудаа хэнһээшье нюунгүйгөөр хэжэ эхилнэ.

... Рейхстагай депутат, социал-демократ Вильгельм Люрингын хүбүүн—залуу коммунист Лауль эсэгынгээ гэртэ ерээд, нацистнууд рейхстагые галдаба гэжэ мэдээсэнэ.

Люрингын һамган Марта тиимэ аюулай болоһондо һанаагаа ехээр зобоно. Депутат хүндэ хэншье халдаха ёһогүй юм гэжэ Люринг һамгандаа сэсэрхэнэ. Теэд галзуу фашистнууд Люрингын гэртэ дүүлин орожо ерээд, тэрээниие түрмэдэ хаахаяа абаашана.

Фашизмда эсэргүүсэн сухаришагүй хатуугаар, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэһэн коммунистнуудай түхэл шэнжэ эндэ шадамараар харуулагдана. Коммунистнууд лэ ажалшa зониие эмхидхэжэ, гитлеровскэ фашизмтай тэмсэхые уряалһан юм. Пауль, Берта, Шюрман гэгшэд арад зонтой, хүдэлмэришэн ангитай нягта холбоотой байгаа.

Социал-демокрадууд фашизмда тад ондоогоор хандана. Үнэндөө тэдэнэр фашизм тогтоохо замые сэбэрлэжэ үгэһэн байха юм. Социал-демократ Вильгельм Люринг (артист Курт Штейнграф) зоригоо хухарангы, аймхай дээрэһээ урбалта хэһэн байгаа. Тиигээд сүүд дээрэ коммунистнууд тухайда худалаар хэлэхэ баатай болоно.

Гэбэшье, гитлеровскэ түрмэдэ һууха үедөө Люринг олон юумэ ойлгожо эхилнэ. Фашистнуудай бэлэдхэһэн худал хуурмаг хэрэгтэ гар табихаяа сүүд дээрэ арсана. Өөһэдынгөө хамтын хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэн анги нэгэдэхэ ёһотой гэжэ Люрингын һаял ойлгоһые харуулна.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша Георгий Димитровой түхэл шэнжэ тус киногой гол зүйлэнь болоно. Немецкэ элитэ артист Иохен Брокман эрэлхэг зоригтой, сухаришагүй тэмсэлшэ—коммунист Георгий Димитровой образые гүнзэгы удхатайгаар, үнэн зүбөөр харуулаа.

...Сүүдэй зал соо Димитровые оруулна. Партиингаа нэрэ хүндые нарин нангинаар сахиха гэһэн эрмэлзэл Димитровые зоригжуулаа. Хүн түрэлтэнэй харата дайсад болоһон фашистнуудта эсэргүүсэн, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ ороно. Лейпцигтэ болоошо сүүдэй тэрэ процесс бүхы дэлхэйнхидэй анхарал хандуулһан байгаа. Димитровой хэлэһэн үгые орон бүхэнэй ажалшад олоороо шагнажа, тэрээндэ ехээр талархана.

Сүүдтэ ерэһэн «гэршэнэрэй» нэгэ нэгээрээ дуудагдаад ороходо, тэдэниие фашистска хүлһэншэд мүн гэжэ Димитров балшыса элирүүлнэ. Премьер-министр Герингын «гэршэ» боложо сүүдтэ ороходонь Димитров сэсэн асуудалнуудаараа торгожо, яахын аргагүйгөөр мухардуулаа.

Сүүдлүүлжэ байһан Димитров һүүлэй һүүлдэ гэмнэгшэ болоно. «Хэзээ нэгэтэ Галилейн хэлэһэндэл адляар бидэ коммунистнууд мүнөө иигэжэ хэлэхэ ёһотойбди: түүхын мөөр эрьелдэжэл байдаг, урагшаал дабшадаг гэжэ мэдэгты. Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилдэг пролетариат түүхын дабшалтые түргэдхэнэ. Ямаршье хэмжээн, заналта, түрмэ, толгойн сааза хэхэ гэһэн ямаршье шиидхэбэри энэ дабшалтые зогсоожо шадахагүй!» гээд Димитров сүүд дээрэ хэлэһэн үгэеэ дүүргэнэ.

Лейпцигтэхи сүүд дээрэ Димитровой хэлэһэн үгын бүхы коммунистнуудта, илангаяа залуу коммунистнуудта хүмүүжүүлхы ехэ нүлөөтэй байһыень фильмын авторнууд харуулаа. «Коммунист хүнэй түрмэдэшье һуухадаа хайшан гэжэ дайсадтаяа тэмсэхэ ёһотойе Георгий Димитров харуулаа»,—гэжэ залуу коммунист Пауль нүхэдтөө хэлэнэ.

Германидахи фашистнуудай гартаа засаг абаһанай һүүлээр юунэй болоһые мартаагүйбди. Германиин Коммунистическэ партиин хоригдоһоной һүүлдэ социал-демократическа парти, профсоюзууд ба бусад демократическа организацинууд тараагдан намнагдаа бэлэй. Миин табан жэлэй үнгэрхэдэ немецкэ фашистнууд шуһата муухай дай хэжэ эхилһэн юм. Фашистнуудые үй дэлдэн дарахын тулада ямар ехэ хүсэн хэрэгтэй болооб! Тиимэ илалта туйлахын түлөө тэмсэжэ, хэдэн миллион хүн ами наһаяа үгэһэн байна.

«Чёртов круг» гэжэ фильмые харахадаа, дэлхэйн дайе үүдхэһэн фашистнуудай зэрлиг аашанууд һанаанда ороно, германска милитаризмые дахин һэргээхэ гэһэн Аденауэрэй хорото һэдэлгэдэ үнэн зүрхэнһөө зэбүүрхэнэбди. Теэд түүхын ябасые гэдэргэнь сухарюулха гэжэ Аденауэрэй ба тэрэнэй тала баригшадай хэды оролдоошье һаань, 1933 он дахинаа хэзээшье тэхэрихэгүй!

А. Тереб.

Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съезд

ПЕКИН, сентябриин 24. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй дунда хэтдэдэг хүдэлмэриин талаар КПК-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Цай Чанай үгэ хэлэлгээр Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын мүнөөдэрэй заседани эхилээ. Хитадай эхэнэрнүүд революцида ехэ туһа нэмэри оруулаа гэжэ Цай Чан тэмдэглээд, КНР-эй байгуулагдаһан сагһаа хойшо олон эхэнэрнүүдые парти, правительство хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлээ гэжэ хэлэбэ. 1955 оной эсэс багта тиимэ тушаалнуудта 764 мянган кадрова хүдэлмэрилэгшэд-эхэнэрнүүд гэхэ гү, али бүхы орон дотор хүдэлжэ байһан кадрова хүдэлмэрилэгшэдэй 14,5 процентнь хүдэлжэ байгаа. Социалистическэ революциин ябаса соогуур Хитадай эхэнэрнүүдэй дундаһаа олон мянган шэнэ эдэбхитэд шалгаран гараа. Гэхэтэй хамта, наука болон техникын элдэб һалбаринуудта эхэнэр мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэдэ дутагдалнууд бии гэжэ нүхэр Цай Чан тэмдэглээ. Мүн эхэнэрнүүдэй культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ дутагдалнуудай бии байһые тэрэ тэмдэглээ.

Хүдэлжэ байһан эхэнэрнүүдэй байдалые хүнгэдхэхын тулада абтаһан хэмжээнүүд тушаа хэлэхэ зуураа, хүүгэдэй садууд болон яслинуудай тоо ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд хангаадүй байна гэжэ Цай Чан хэлээ. Кадрова хүдэлмэрилэгшэдэй-эхэнэрнүүдэй социалистическэ ушар ёһо мэдэлгые саашадань дээшэлүүлхэ, марксизмленинизмые шудалхадань, мэргэжэлтэй болоходонь тэдэндэ туһалха шухала гэжэ Цай Чан тэмдэглээ. Дээдэ һургуулинуудта, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта студентнүүдые болон аспирантнуудые абахадаа, эхэнэрнүүдые олоор абаха шухала. Эрдэм багатай эхэнэрнүүдэй мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь туһалха хэрэгтэй байһые тэрэ тэмдэглээ.

Удаань Алжирай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Бухали, Мексикын Коммунистическэ партиин түлөөлэгшэ Террасас, Даниин коммунистнуудай түлөөлэгшэ М. Нильсен, Парагвайн Коммунистическэ партиин түлөөлэгшэ, Эквадорай Коммунистическэ партиин генеральна секретарь Саад-Нияи, Боливиин коммунистнуудай түлөөлэгшэ съездые амаршалһан байнад. Тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө оронуудай коммунистическэ партинуудай болон арадуудай үмэнэһөө Хитад ороной арадта болон Коммунистическэ партида талархажа байһанаа мэдүүлээд, тэдэнэй түлөөһэн оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэхэдэ хитадай революциин илалтын угаа ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглэһэн байна.

КНР-эй Гүрэнэй соведэй дүрбэдэхи канцеляриин дарга делегат Цзя То-фуда үгэ үгтэнэ. Тэрэ хүнгэн промышленностиин хүгжэлтэдэ зорюулжа үгэ хэлээ. Нэгэдэхи табанжэлэй туршада хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргаһан продукци нилээн ехэ болоо, тиихэдэ тэрэнэй хэмжээн хоёрдохи табан жэлдэ бүри ехэ болохо юм. Хүнгэн промышленностиие хүгжөөхын тула хүндэ промышленностиие булюу түргэнөөр хүгжөөхэ, хүдөө ажахын эрид дэбжэлтэ туйлаха шухала.

Үйлэдбэриин доторой нөөсэнүүдые тодоруулжа хэрэглэхэ шухала байһан тухай хэлээд, Цзя То-фу үйлэдбэриин хүтэлбэрилгэ һайжаруулгатаяа нэгэн доро, мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглээ. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые тэгшэ һайнаар хубаарилха шухала гэжэ хэлээд, хоёрдохи табанжэлэй үедэ хүнгэн промышленностиие түхеэрэлгэнүүдээр хангаха ба инженерно-техническэ кадрнуудые бэлэдхэхэ тухай Цзя То-фу хэлээ.

Түрүүлэгшэ делегат Цзян Хуада (Чжэцзян провинциин парторганизаци) үгэ үгэнэ. Хүдөө ажахые кооператив болгон нэгэдүүлхэ үедэ Чжэцзян провинцида гараһан баруунай хэлбэрилтэ алдуунууд тухай тэрэ хэлээ. Нёдондо хабар үйлэдбэриин кооперативуудай тоогой түргэнөөр ургахаһаа айгаад, партиин провинциальна комитет 15 мянган кооперативуудые тараажархёо һэн. Энээндэнь ехэ дуратүй байһан таряашад кооперативуудаа ажалай талаар бэе бэедэ туһалалсаха бүлгэмүүд гэжэ нэрлээд, өөһэдынгөө нэгэдэлнүүдые тараангүйгөөр үлөөһэн байгаа. Олониитын эдэбхи үүсхэлые барижа болохогүй гэһэн ЦК-тэй заабари абаһанайнгаа удаа партийна комитет алдуунуудаа заһаа.

Забһарлалай һүүлээр гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшо, Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшэ Ли Фу-чунь түсэблэлгын асуудалнуудта тогтожо үтэ хэлээ.

Хүдэлмэришэн ангяар хүтэлбэрилэгдэһэн арадай демократическа диктатурын байгуулалтые бии болгожо бэхижүүлгэ, экономикын тон шухала һалбаринуудые национальна мэдэлдэ абалга, демократическа шэнэдхэн байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ, экономикодохи социалистическэ секторэй хүтэлбэрилхы үүргэ ээлжэ байһан арадай ажахые түргэнөөр һэргээн бодхоолго ба хүгжөөлгэ, шата дамжан оролгын үедэ партиин зохёоһон генеральна хараа шугамай онсо илгаанууд, СССР-тэ ажахыгаа түсэбэй ёһоор эрхилдэг үльгэр жэшээ, Советскэ Союзай болон ахадүү бусад оронуудай зүгһөө экономическа байгуулалтадань Хитадта үзүүлһэн туйлай ехэ туһаламжа — эдэ бүгэдэ хадаа Хитадта ажахыгаа түсэбэй ёһоор эрхилхэ гол шухала эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулжа үгэһэн байна. Хитадай Коммунистическэ парти ба правительство хоёр шэглэлтэйгээр түсэбтэ экономико байгуулжа эхилээ. Экономикын социалистическэ секторые булюу түргэнөөр хүгжөөхэ политика, хүдөө ажахые, гар олзоборилгын промышленностиие кооператив болгон нэгэдүүлхэ политика, капиталистическэ промышленность болон наймаан тушаа «ашаглаха, хизаарлаха ба шэнэдхэн байгуулха» политика бэелүүлгэ хадаа партиин зохёоһон политическэ заабари ба хэмжээ ябуулгануудай эгээл шухалань болоно.

1951—1952 онуудта бүхы гүрэн дотор жэл соо бэелүүлэгдэхэ арадай ажахын түсэбэй контрольно тоонуудые тогтоожо эхилһэн, тиихэдэ 1953 онһоо нэгэдэхи табанжэлэй түсэбые бэелүүлжэ эхилһэн байнабди, гэжэ Ли Фу-чунь хэлэнэ. Социалистическэ шэнэдхэн байгуулалта удаашагаар ябуулагдахаар түсэб соо хараалагдаа һэн. Зүгөөр социалистическэ шэнэдхэн байгуулалтые партиин Центральна Комитедэй зүбөөр хүтэлбэрилһэнэй ашаар түсэбөөр түрүүлэн хараалагдаһан даалгабаринууд хүдэлмэриин бодото ябасые һаатуулаагүй юм.

Түсэблэлгын хүдэлмэридэ алдуунууд ба дутагдалнууд бии байһан юм гэжэ нүхэр Ли Фу-чунь тэмдэглээ. Тэдэнэй голынь юун байгааб гэхэдэ, түсэблэлгэ бүхы талын, холын хараатай, тааруу бэшэ байгаа. Түсэблэлгын эдэ дутагдалнуудые усадхахын, түсэблэлгэ һайжаруулхын тулада урда жэлнүүдтэ түсэб табихадаа олоһон дүршэлөө хэрэглэжэ, түсэб табихадаа арадай ажахые хүгжөөхэ үнэнтэ хуули ёһонуудые, арадай ажахые түсэбэй ёһоор, жэгдээр хүгжөөхэ хуули ёһые гүнзэгыгөөр шудалха ба хэрэглэхэ, түсэблэлгын аргые һайжаруулха шухала гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Түсэблэлтые һайжаруулха асуудалнууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтоһоной удаа, Ли Фу-чунь түсэблэлгэ гээшэ Хитадта тон шэнэ хэрэг болоно гэжэ заагаа. Тиимэһээ Советскэ Союзай болон бусад ахадүү оронуудай дүршэлдэ саг үргэлжэ һуралсаха, түрүү дүршэлые Хитадай бодото байдалтай тааруулан хэрэглэжэ һураха шухала байна.

Хитадай мүнөөнэй экономическа байдал тухай хэлэхэ зуураа, социалистическэ шэнэдхэн байгуулга шиидхэхы илалта туйлаад байна гэжэ тэмдэглээ. Социалистическэ байгуулалта шэнэ дэбжэлтэдэ гаража байна. Гүрэнөөр тогтоогдоһон түсэблэлгын гол заабаринуудай экономическа ябуулгада залан шэглүүлхы үүргые ехэ болгохо шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ зааба. Түсэбые болзорһоонь түрүүн дүүргүүлхын ба үлүүлэн дүүргүүлхын тулада министерство, зургаануудай болон предприятинуудай эдэбхи үүсхэлые бүри ехээр болгохо хэрэгтэй.

Түсэблэлгын шанарые һайжаруулхын тулада бүхы партийна комитедүүд энэ шухала хүдэлмэриие һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо зэргэтэй гэжэ Ли Фу-чунь хэлэбэ.

Арадай ажахые хоёрдохи табанжэлдэ хүгжөөхэ түсэбэй дурадхалнуудые үндэһэ болгон абажа, министерствонүүд, зургаанууд болон нютагай органуудтай хамта хоёрдохи табанжэлэй түсэб зохёохо гээшэ түсэблэлгын бүхы органуудай мүнөө үеын гол зорилго болоно гэжэ Ли Фу-чунь хэлээ. Энэ зорилгын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байһанда найданхайб гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Удаань Уругвайн коммунистическэ партиин түлөөлэгшэ, Исландиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин делегациие толгойлогшо Гудмундссон съездые амаршалбад.

Венесуэлын, Люксембургын, Триестын коммунистическэ партинуудһаа съездэ ерэһэн амаршалгын телеграмманууд соносхогдобо.

Энээнэй һүүлээр КПК-гэй ЦК-тэй промышленность болон транспортын таһагые даагша Ли Сюэ-фын үгэ хэлээ. Гүрэнэй промышленна предприятинуудта ябуулагдаха партийна хүдэлмэриин зарим асуудалнуудта тогтожо тэрэ үгэ хэлээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ гүрэнэй промышленна предприятинууд ехэ амжалтануудые туйлабашье һаа, мүнөөнэй томо промышленна предприятинуудые хүтэлбэрилгэ Хитадта дадагдаагүй шэнэ хүдэлмэри байһан туладань, зарим алдуунууд гараһан байгаа гэжэ Ли Сюэ-фын хэлээ. Тэдэ алдуунууд сооһоо голынь хадаа партийна хүтэлбэрилгые тоохогүй, бодото байдалһаа, олониитэһээ таһаранги албан хойрог ябадал ажалдаа гаргаха зүйл болоно. Промышленна предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада предприятинуудта партийна хүтэлбэрилгые һайжаруулха, олониитэтэй нягта холбоотой байха, партиин хараа шугам сэхэ шууд бэелүүлхэ гээшэ тон шухала удхашанартай. Хүдэлмэридөө олониитэдэ түшэглэжэ ажаллахыень партийна эмхинүүдые болон предприятинуудта ажалладаг бүхы кадрова хүдэлмэрилэгшэдые үгэ хэлэгшэ уряалһан байна.

Залуушуулай шэнэ-демократическа союзай секретарь Ху Яо-бан трибунада гарана. НДСМ-эй байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 8 жэл соо тэрэнэй зэргэ 20 миллион хүн болотороо ургаһан байна. Залуушуулай шэнэ-демократическа союзда мүнөө оронноймнай залуушуулай 17 процентнь шахуу нэгэдэнэ. Хүдөө тосхонуудта, предприятинуудта, һуралсалай газарнуудта, гүрэнэй эмхи зургаануудта болон арадай сүлөөлэлгын армиин частьнуудта НДСМ-эй 700 мянган эхин организацинууд тоолотдоно. 8 жэл соо НДСМ-эй 2.150 мянган гэшүүд Хитадай Коммунистическэ партида ороо. Залуушуулай шэнэ - демократическа союз хадаа партиин найдамтай резервэнь мүн болонхой.

Орон доторнай социалистическэ шэнэдхэн байгуулалтын шиидхэхы илалта туйлаад байһан мүнөө үедэ Залуушуулай шэнэ-демократическа союзые Залуушуулай коммунистическэ союз гэжэ шэнээр нэрлэхэ ябадал олониитэ залуушуулай хүсэл зоригтой хүсэд тааралдана гэжэ Ху Яо-бан үргэлжэлүүлнэ.

Залуушуулай хүмүүжүүлгэ тухай хэлэхэ зуураа залуушуул коммунистическэ үзэл бодолтой, булад хатуу зоригтой, элүүр энхэ бэетэй байхаһаа гадна, тэдэнэр мүнөөнэй үеын техническэ бэлэдхэлтэй, культурна, научна эрдэмтэй байха ёһотой гэжэ Ху Яо-бан тэмдэглэбэ. Мүнөө үедэ дээдэ ба дунда һургуулинуудта 5 миллион гаран хүн, эхин шатын һургуулинуудта 57 миллион хүн һурана. Гэбэшье, залуушуулай ехэнхи хубинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһаар. Үйлэдбэридэ хүдэлжэ байһан залуу хүдэлмэришэдэй техническэ эрдэмынь мүнөөнэй эрилтэнүүдые хангаагүй. Тиимэһээ һуралсалай газарнуудые түсэбэй ёһоор үргэдхэхэтэеэ нэгэн доро, залуушуулые ажалһаань таһалангүйгөөр һургаха ябадалда онсо анхарал хандуулха шухала.

Хитадай Коммунистическэ парти манай арадые зол жаргалта байдал тээшэ бата найдамтайгаар хүтэлбэрилжэ ябана гэжэ Ху Яо-бан түгэсхэлдөө хэлэбэ. Социалистическэ шэнжэ шанартай шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлгэ, шэнэ социалистическэ экономикые хүгжөөлгэ хадаа бэе бэетээ нягта холбоотой, шата дамжан оролгын үедэ партиин бэелүүлжэ байһан гол зорилгонууд болоно.

Мүнөөдэрэй заседаниин түгэсхэлдэ Шаньси провинциин Чанчжи округой партийна комитедэй секретарь нүхэр Цзя Цзюнь үгэ хэлээ. Мүнөө үедэ округ соо бии байһан 76 мянган помещигүүд болон нюдарган баяшуулай 96,9 процентнь кооперативуудта абтаа. Партиин политикые хүдөө тосхондо эрид шууд бэелүүлһэнэй, ангиин тэмсэл үсэд шангаар ябуулһанай эсэстэ помещигүүдые болон нюдарган баяшуулые хүмүүжүүлгэдэ эдэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ Цзя Цзюнь тэмдэглээ.

СОВЕТСКЭ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКА ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ДЕЛЕГАЦИ АНГЛИ ОШОО

ЛОНДОН, сентябриин 25. (ТАСС). СССР-эй хара металлургиин Министр А. Г. Шереметьев түрүүтэйгээр металлургическа промышленностиин советскэ мэргэжэлтэдэй делегаци түмэрэй болон буладай Британска федерациин уряалаар үсэгэлдэр үдэшэлэн Лондондо хүрөө. Энэ делегаци Англида хоёр недели шахуу байха, Англиин металлургическа промышленностиин предприятинууд болон научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай ажалтай танилсаха байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалга

ВЕНА, сентябриин 24. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиум сентябриин 24-дэ удаадахи хандалгые тунхаглаа:

Суэцкэ каналые захиргаалха ба ашаглаха хэрэг дээрэһээ гараһан арсалдаанай хойшолонгууд ямар байхааб гэжэ олониитэ зон гүнзэгы ехээр һанаагаа зобоно.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет иигэжэ һанаагаа зоболго хүсэд үндэһэтэй гэжэ тоолоно, юундэб гэхэдэ, энэ арсалдаанай дам саашаа һужэрэлгэнь эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдуулжа болохо байна бшуу.

Тус Совет энэ асуудалые һонирхожо байгаа бүхы правительствонуудта, тусхайлбал, дээрэ дурсагдаһан арсалдаае тулалдаан болгохо һанаатай правительствонуудта һэргылэмжэ хэнэ. Тиимэ тулалдаа үүдхэхэ гэжэ оролдожо байгшад тэрэ тулалдаан дэлхэйн элдэб районуудта дайн байлдаанай захалха хэрэгтэ хүргэжэ болохо гэжэ мэдэхэ ёһотой. Тус дайн байлдаан үргэдэжэ, ёһотой гэгшын дайн болоод, хэдэн олон миллион хүнүүдэй хуби заяанда аюул тохёолдуулжа болохо байна.

Каналаар бүхы гүрэнүүдэй суднануудай сүлөөтэйгөөр ябалгые, Египедэй бэеэ даанхай эрхые хангамаар шиидхэбэри хэлсээнүүдэй ёһоор лэ абтажа болохо байна гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет мэдүүлнэ.

Хэрбээ хэлсээнүүд ойрын хэдэн неделиин турша соо һайн үрэ дүн үгөөгүй һаань, хүсэ хэрэглэлгые сагааруулжа ягаашье һаа шадагдахагүй. Зүгөөр энэ ушар эб найрамдалда аюул тохёолдомоор арсалдаануудые болюулха гэжэ Уставайнгаа ёһоор оролдохо уялгатай Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин туһаламжа эрилгэдэ хүргэжэ магад.

Энэ арсалдаанай эбэй гуримаар шиидхэгдэхын тулада өөрынгөө бүхы нүлөөе хэрэглэхэ гэһэн гуйлтатайгаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет бүхы правительствонуудта хандана.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй үмэнэһөө — **Фредерик Жолио-Кюри.**

ПАРИЖ, 1956 оной сентябриин 24.

Арабска гурбан гүрэнүүдые толгойлогшонорой зүблөөнэй дүнгүүд тухай хамтын мэдүүлгэ

КАИР, сентябриин 24. (ТАСС). Каирай радиогой дамжуулһанай ёһоор, арабска гурбан гүрэнүүдые толгойлогшонорой — Саудовско Аравиин король Сауда, Сириин президент Шукри Куатли болон Египедэй президент Гамаль Абдель Насер гэгшэдэй зүблөөнэй дүн тухай хамтын мэдүүлгэ мүнөөдэр Эр-Риадта, Дамаскда болон Каирта нэгэн доро тунхалагдаа.

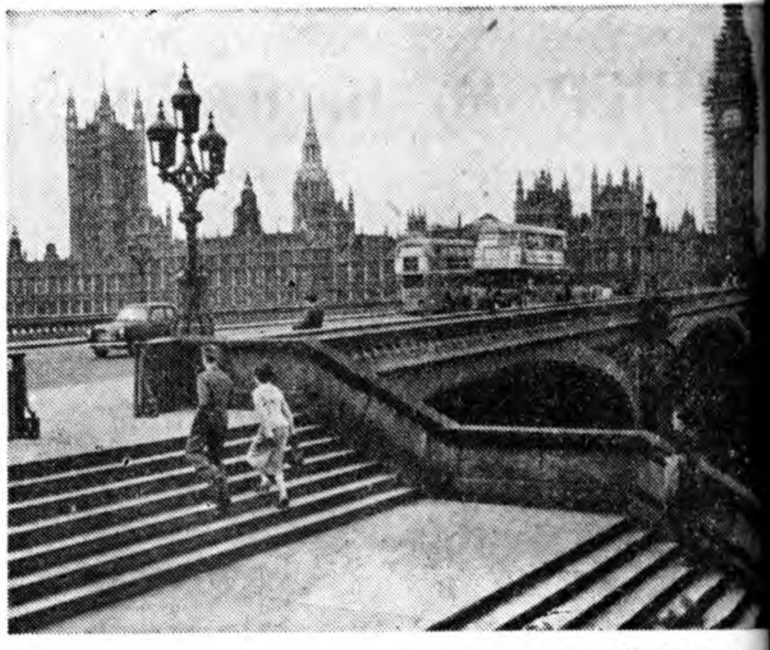
Зүблөөндэ хабаадагшад Суэцкэ канал тухай асуудалые зүбшэн хэлсээ. Суэцкэ каналай асуудалһаа дашарамдаһан ушаралнууд бүхы араб оронуудай анхаралые хандуулна гэжэ нэгэн һанамжаар тобшолол гаргаа гэжэ тус мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Суэцкэ асуудалаар Египедэй хараа бодолые энэ зүблөөн хүсэд дэмжэнэ. Энэ асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхэ хэрэгтэй гэһэн Египедэй һанамжые дэмжэнэ. Тиимээр шиидхэхэдэ Египедэй национальна интересүүдтэ тааралха, ООН-эй уг зорилгонуудта таараха байна бшуу.

Суэцкэ каналые ашаглажа байһан оронуудай интересүүд Суэцкэ каналые мэдэлдээ барижа байһан Египедтэй хэлсээ хэхэ аргаар лэ хангагдажа болохо байна гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тоолоно. Тиимэ хэлсээнүүд ООН-эй Уставай ёһоор, Бандунгска конференциин шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, ямар нэгэн шиидхэбэриие баалалтаар абхуулха гэһэн али болохо һэдэлгэгүйгөөр хэгдэхэ ёһотой.

Тус зүблөөн «Арабска оронуудай эбдэршэгүй эбтэ харилсаанай» оршон байдалда үнгэрөө гэжэ коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

Урда Родезидэхи онсо байдал

ЛОНДОН, сентябриин 25. (ТАСС). Лондонско радиогой мэдээсэнэй ёһоор, Африкадахи английска колонидо — Урда Родезидэ онсо байдал соносхогдоо. Түмэр замууд дээрэ болохоёо байһан забастовкын урда тээ онсо байдал бии болгохо тухай указ Урда Родезиин губернатор тунхаглаа. Тус забастовко түмэрзамайхидай негритянска профсоюзай уряалаар соносхогдоһон байха юм.

ЛОНДОН. Весминстерскэ хүүргэ. ТАСС-эй фото

„Египедэй байдал улам бата бэхи болон[о]

ДАМАСК, сентябриин 24. (ТАСС). Сирийскэ газетэнүүд Суэц тухай асуудалаар болоһон сепаратна лондонско зүблөөнэй дүнгые баруун гүрэнүүдэй политикын буруу һүрэһэн ябадал мүн гэжэ тоолоно.

«Ан-нур» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Лондонско хоёрдохи зүблөөн юундэ буруу һүрөөб гэхэдэ, Египедэй байдал бүри бата бэхи болоо, Суэц тухай асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхые хүсэдэг оронуудай тоо олошороо».

Египедэй национальна эрхые хамгаалха талаар Советскэ Союзай хараа бодолой, суэцкэ асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхэ тухай Советскэ правительствын Мэдүүлгын ехэ удхашанартай байһаниинь тус статья соо заагдана.

«Ай-Рай Аль-амм» газет[э] ... хуулита үндэһэтэй мэдүү[лээ] ... лаа. Сепаратна зүблөө та[...] зүблөөндэ хабаадагшадые [...] тическа талаар хашажа [...] гэжэ тус мэдүүлгэ соо [...] Лоцмануудые дуудажа [...] тиигэжэ Суэцкэ канала[...] ябалгые бэрхэтэй болгохо [...] литика буруу һүрөө, араб[...] жэлгэһээ Египедые ха[...] һэдэһэн баруунай пропага[...] һоор һалаа. Суэц тухай [...] Советскэ Союзай хараа б[...] кистанай шэнэ хараа бод[...] рэшэлэн Багдадска пакты[...] һууриин ехээр муудажа э[...] дал тус зүблөөндэ нүлөө[...] мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

ВФП-гэй гүйсэдхэхэ комитедэй 12-дохи се[сси]

СОФИ, сентябриин 24. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй 12-дохи сесси мүнөөдэр Софида нээгдээ. Сессидэ хабаадагшад профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Генеральна Соведэй 8-дахи сессидэ бэлэдхэл хэхэ тухай асуудалые, мүнгэн сангай тоосоое болон бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байна.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин генеральна секретарь Луи Сайян ВФП-гэй Генеральна Соведэй 8-дахи сессиин хүдэлмэри[...] проектые, хэлсэхэ зүйлнү[...] дэхи асуудалаар хэгдэхэ [...] проектые табиһан байна.

Энэ асуудалые зүбшэн [...] 14 ораторнууд, тэрэ тоодо [...] Б. Фрашон, В. Гришин б[...] үгэ хэлэһэн байна.

Үглөөдэр ВФП-гэй г[...] комитедэй сесси хүдэлмэр[...] жэлүүлхэ.

Редактор Д. Л. ЛОБ[...]

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮР[...] УРЬҺАЛАМЖА

(1951 ондо гаргагдаһан)

1956 оной сентябриин 17-до Баку городто болоһон [...] түлэхэ 1-дэхи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй бүхы 50 номерой (№ [...] № 50 хүрэтэр) аад, доро дурсагдаһан серинүүдтэй облига[...] үнэнь түлэгдэхэ болобо:

Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Сер нүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№
100103	103196	106218	108576	110824	113319	115557
100155	103257	106245	108621	110879	113326	115633
100175	103306	106247	108690	110946	113351	115643
100217	103316	106257	108703	111062	113354	115674
100373	103340	106331	108737	111139	113376	115710
100488	103478	106377	108814	111354	113406	115714
100700	103495	106458	108816	111369	113418	115733
100706	103534	106476	108850	111401	113475	115766
100725	103572	106505	108879	111417	113490	115782
100798	103609	106524	108933	111437	113576	115785
100871	103642	106598	109040	111454	113599	115797
100887	103698	106599	109049	111495	113771	115801
100930	103735	106642	109075	111547	113820	115883
100990	103820	106652	109098	111571	113821	115885
101027	103847	106679	109110	111601	113838	115920
101126	103879	106686	109144	111623	113928	115927
101182	103957	106746	109156	111673	113942	116008
101205	103988	106753	109209	111695	114022	116010
101295	104017	106754	109211	111702	114055	116018
101309	104095	106984	109394	111713	114072	116104
101315	104152	107016	109481	111763	114117	116124
101366	104156	107019	109485	111863	114135	116135
101393	104241	107044	109559	111945	114142	116260
101444	104265	107121	109571	111960	114171	116299
101492	104320	107214	109573	112049	114210	116326
101497	104360	107227	109592	112067	114253	116425
101557	104413	107232	109620	112190	114257	116445
101671	104454	107237	109622	112194	114287	116447
101685	104476	107242	109643	112297	114369	116452
101772	104510	107246	109689	112304	114421	116480
101809	104524	107313	109719	112323	114438	116504
101923	104574	107327	109754	112376	114444	116532
101939	104796	107346	109778	112431	114485	116541
101956	104819	107509	109799	112432	114624	116558
101991	104906	107548	109837	112446	114625	116566
101992	105011	107552	109892	112455	114630	116721
102043	105047	107602	109896	112463	114674	116796
102089	105093	107657	109900	112489	114730	116826
102301	105131	107676	109918	112501	114756	116839
102305	105149	107693	110117	112505	114792	116935
102307	105159	107724	110147	112524	114869	116967
102420	105255	107740	110163	112610	114871	117061
102436	105309	107741	110195	112644	114992	117101
102466	105316	107787	110205	112671	115028	117141
102571	105345	107827	110213	112742	115043	117195
102594	105357	107836	110238	112752	115068	117256
102600	105358	108000	110289	112803	115101	117315
102670	105446	108027	110315	112856	115113	117328
102772	105497	108068	110323	112899	115114	117349
102781	105532	108085	110376	112905	115151	117354
102853	105555	108146	110392	112927	115172	117369
102916	105580	108167	110414	112953	115225	117381
102926	105662	108223	110470	112984	115235	117468
102934	105812	108274	110499	113035	115264	117479
102943	105829	108366	110504	113058	115271	117576
103008	105874	108413	110583	113086	115293	117600
103009	105996	108443	110586	113102	115328	117634
103029	106107	108482	110744	113142	115425	117684
103044	106115	108493	110755	113185	115430	117718
103052	106148	108518	110767	113201	115437	117773
103095	106199	108557	110772	113214	115443	117778
103128	106213	108572	110781	113221	115506	117781
103135	106217	108575	110788	113317	115539	117814

Үнэнь түлэхэ тираж үнгэрхэ Комиссиин [...]
Азербайджанска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй [...] орлогшо А. И. С[...]
Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. С[...]

Адрес редакция: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35[...] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00876. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №[...]